Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 22 июль пайшанба

Сотувда эркин нархда № 144 (2182)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИДА

Аввал хабар қилганимиздек, 19 август куни биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн бешинчи сессияси ўз ишини бошлайди. Сессияга барвақт тайёргарлик кўриш ва уни муваффақиятли ўтказишни таъминлаш учун депутатлар ишчи гуруҳи тузилган эди.

21 июль куни депутатлар ишчи гуруҳининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Уни Олий Мажлис Раисининг ўринбосари А. Қосимов олиб борди. Тайёргарлик ишлари янада самаралироқ бўлишини таъминлаш мақсадида ишчи гуруҳи таркибида учта кичик гуруҳ ташкил этилди.

Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасининг раиси Б. Наимов раҳбарлик қиладиган гуруҳга Олий Мажлис ўн бешинчи сессиясининг кун тартибига доир таклифларни тайёрлаш, сессияга киритилажак қонун ҳужжатларининг лойиҳаларини депутатларга ўз вақтида етказиш, шунингдек, тушган таклиф ва мулоҳазаларни умумлаштириш билан шуғулланиш топширилди.

Матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси Ў. Ҳошимов раҳбарлигидаги иккинчи гуруҳга парламент сессиясига тайёргарлик кўриш ишлари ҳамда унинг ўтишини оммавий ахборот воситаларида кенг ёритишни таъминлаш, журналистларни аккредитация қилиш, парламентнинг мажлислар залида овоз бериш электрон тизими пухта ишлашини йўлга қўйиш топширилди.

Саноат, энергетика, транспорт, алоқа ва аҳолига хизматлар кўрсатиш қўмитасининг раиси И. Кочмарик бошчилигидаги кичик гуруҳ сессияга келган депутатларни меҳмонхоналарга жойлаштириш, уларнинг овқатланишини ташкил этиш, транспорт, тиббий ва бошқа хил хизматларни кўрсатиш билан шуғулланади.

Ишчи гуруҳининг раҳбари А. Қосимов бўлғуси сессия алоҳида аҳамият касб этишини таъкидлаб ўтди. Ушбу сессияда муҳим қонун ҳужжатлари билан бир қаторда Олий Мажлисга ҳамда халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларига сайловлар, Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини тайинлаш масалалари кўриб чиқилиши назарда тутилмоқда. Қонун лойиҳаларини сифатли тайёрлаш, уларни депутатларга ўз вақтида жўнатиш, киритилаётган таклифларни ўрганиб чиқиш ва ҳисобга олиш бўйича ишлар самарали кечишини таъминлаш масаласига алоҳида эътибор қаратилди. Қўмиталарда олиб борилаётган тайёргарлик ишларини ҳамда сессия ишини оммавий ахборот воситаларида кенг ва муфассал ёритиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Мажлисда сўзга чиққан Олий Мажлис қўмиталарининг раислари қонун лойиҳалари устида олиб борилаётган ишлар ҳақида маълумот бердилар, сессияга фаол тайёргарлик кўриш ва унинг муваффақиятли ўтишини таъминлашга бутун куч-ғайратларини сарфлаш истагида эканликларини билдирдилар.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 21 июль куни Дўрмон қароргоҳида Афғонистондаги Бирлашган фронт раҳбари Аҳмад Шоҳ Масъудни қабул қилди.

Ўзаро мулоқот чоғида Афғонистонда тинчлик ўрнатиш бўйича ташкил этилган "6+2" гуруҳининг куни кеча бўлиб ўтган Тошкент учрашуви, унда муҳокама этилган масалалар юзасидан атрофлича фикр алмашилди. Мамлакатимиз раҳбари минтақада хавфсизлик ва барқарорлик масаласига эътибор қаратиб, Афғонистонда қуролли ҳаракатларга барҳам берилиши ва бу заминда тинчлик ўрнатилиши бу борада ҳал қилувчи аҳамият касб этажагини таъкидлади.

Негаки, бугун Афғонистондаги аҳвол мамлакатнинг ўзигагина эмас, балки унга чегарадош давлатлар, қолаверса, умумжаҳон хавфсизлигига жиддий таҳдид солиб турибди. Бу таҳдид Афғонистондаги уруш олови учқунларининг ён-атрофга сачраши, наркотик моддалар ва қурол-яроғ контрабандасининг авж олиши, терроризм ва диний экстремизмнинг томир отиши баробарида ҳалокатли мазмун касб этаётир. Зеро, дунё тобора жипслашаётган, ер юзининг қайсидир бурчагида кечган ҳодиса зум ўтмай бошқа қутбда акс-садо бераётган айни шароитда ҳар қандай воқеанинг бир жойда турғун қолиши мантиққа зиддир.

Суҳбат чоғида "6+2" гуруҳи учрашувида қабул қилинган Тошкент Декларациясининг амалий жараёни хусусида ҳам сўз борди.

Қабул маросимида Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А.Комилов иштирок этди.

(ЎзА)

СУРАТЛАРДА: қабул пайти.

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

ШУ СОНГА ХАБАР

"Ғалла-99"

Мамлакатимиз истиқлолининг саккиз йиллиги байрамини муносиб кутиб олиш, дон мустақиллигини мустаҳкамлашга улкан ҳисса қўшиш ниятида меҳнат қилаётган Тошкент вилояти ғаллакорлари ғалабага эришдилар.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҒАЛЛАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ЗАФАРИ

Давлатга ғалла топшириш шартнома режаси бажарилди. Қабул пунктларига 238,4 минг тонна дон етказиб берилди. Мавжуд 115 минг гектар майдондан ўртача 30 центнердан ҳосил кўтарилди.

Вилоятнинг деярли барча ғаллакор туманлари бу муваффақиятга салмоқли ҳисса қўшди.

Ғалла ўрим-йиғими қизғин давом этмоқда.

ЎзА мухбири.

АФҒОНИСТОНДАГИ ЗИДДИЯТНИ ТИНЧ ЙЎЛ БИЛАН ҲАЛ ЭТИШНИНГ АСОСИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ТОШКЕНТ ДЕКЛАРАЦИЯСИ

Афғонистон билан чегарадош "Олти қўшув Икки" гуруҳи мамлакатлари: Хитой Халқ Республикаси, Эрон Ислом Республикаси, Покистон Ислом Республикаси, Тожикистон Республикаси, Туркманистон ва Ўзбекистон Республикаси, шунингдек, Россия Федерацияси ва Америка Қўшма Штатлари ташқи ишлар вазирларининг ўринбосарлари шу йил 19-20 июль кунлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг Афғонистон бўйича Махсус вакили жаноб Лаҳдар Браҳими иштирокида Афғонистондаги вазиятни кўриб чиқиб, афғон халқининг ҳақиқий дўстлари сифатида, Афғонистонга тинчлик ва равнақ тилаган ҳолда қуйидаги тамойилларни тасдиқлади.

Биз ҳукуматларимизнинг Афғонистонда давом этаётган ҳамда минтақавий ва халқаро тинчлик ва хавфсизликка жиддий хавф туғдираётган ҳарбий қарама-қаршиликлардан ниҳоятда ташвишда эканини изҳор этамиз.

Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик Кенгашининг резолюция ва қарорларидаги қоидаларга мос равишда Афғонистондаги зиддиятни тинч ва сиёсий йўл билан ҳал этиш тарафдоримиз ва биз, шунингдек, илгари "Олти қўшув Икки" мамлакатлари қабул қилган қарорлардаги "муҳокама учун бандлар" ҳамда "якдилликка эришилган масалалар" тўғрисида эслатиб ўтамиз.

Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти жаҳонда эътироф этилган воситачи ташкилот сифатида Афғонистондаги зиддиятни тинч йўл билан ҳал этишга эришиш бўйича амалга оширилаётган халқаро саъй-ҳаракатларда марказий ва холис ўрин тутиши лозим, деб ҳисоблаймиз ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг Афғонистон бўйича Махсус вакили ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Махсус миссиясининг фаолиятини тўла қўллаб-қувватлашимизни яна бир бор тасдиқлаймиз.

Биз Афғонистоннинг суверенитети, мустақиллиги, ҳудудий яхлитлиги ҳамда миллий якдиллигини тўла қўллаб-қувватлашимизни яна бир бор тасдиқлаймиз.

Биз Афғонистонда юз бераётган инсон ҳуқуқларининг, жумладан, этник кам сонли аҳоли, аёллар ва қизлар ҳуқуқининг поймол қилиниши, шунингдек, халқаро гуманитар ҳуқуқ меъёрларининг бузилишидан чуқур ташвишга тушаётганимизни баён қиламиз.

Биз минтақа учунгина эмас, унинг ташқарисида ҳам салбий оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган наркотик моддаларни етиштириш, ишлаб чиқариш ва уларнинг ғайриқонуний айланиши, ғайриқонуний қурол савдоси авж олаётганидан чуқур ташвишдамиз.

Биз, шунингдек, Афғонистон ҳудуди, айниқса, "Толибон" ҳаракати назорат қилиб турган ҳудудлар, террорчиларни яшириш ва уларни ўқитиш учун фойдаланилаётгани ва бунинг оқибати Афғонистон ва у билан қўшни мамлакатлар, ҳатто чегарадош давлатлардан узоқдаги мамлакатлар учун ҳам катта хавф-хатар туғдираётганидан ташвишдамиз.

Юқорида баён этилган фикрлардан келиб чиқиб, биз қуйидаги хулосага келдик:

1. Афғонистондаги зиддиятни ҳарбий йўл билан ҳал қилиш мумкин эмаслиги ва у кўп элатлик ҳамда барча томонлар вакилларидан иборат ҳукумат тузиш мақсадида тинч сиёсий музокаралар йўли орқалигина мувофиқлаштирилиши мумкин.

2. Бинобарин, биз Афғонистондаги томонларни мана шу мақсадларга эришишга қаратилган сиёсий музокараларни қайтадан бошлашга даъват қиламиз.

3. Биз душманларча хатти-ҳаракатларни тўхтатишга эришишга кўмаклашиш мақсади ўзимиз учун муҳим деб ҳисоблаймиз ва Афғонистондаги бирон-бир томонни ҳарбий жиҳатдан қўллаб-қувватламаслик ҳамда ўз ҳудудларимиздан бу мақсадларда фойдаланишнинг олдини олиш ҳақида келишиб олдик. Биз халқаро ҳамжамиятни Афғонистонга қурол етказиб беришнинг олдини олиш учун мана шундай саъй-ҳаракатларга даъват қиламиз.

4. Биз Афғонистон томонлари ўртасида бевосита музокаралар бошланишига кўмаклашишга тайёрлигимизни билдирамиз. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шафеълигида, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик Кенгашининг тегишли резолюция ва қарорлари ҳамда мазкур Декларацияга биноан ўтказиладиган бу музокаралардан мақсад юқорида кўрсатиб ўтилган 1-банд ижроси бўйича афғонлараро битимга эришишдир. Биз "Олти қўшув Икки" гуруҳи аъзолари сифатида бу жараённи алоҳида-алоҳида ҳамда биргаликда қўллаб-қувватлашга тайёрмиз.

5. Биз музокаралар жараёни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шафеълигида ўтиши лозим ҳамда у икки босқичдан иборат бўлиши мумкин, деб ҳисоблаймиз.

(а) Биринчи босқичнинг асосий мақсади ўзаро ишончни мустаҳкамлашга қаратилган чора-тадбирлар қабул қилишдан иборат бўлади. Бу чора-тадбирлар:

(i) Ўт очишни дарҳол ва сўзсиз, ҳеч қандай шартларсиз тўхтатиш бўйича битим имзоланишини;

(ii) Бу босқичда зиддиятга аралашган икки томон — Бирлашган Фронт билан "Толибон" ҳаракатининг ваколатли делегациялари ўртасида битимларга эришиш, шу жумладан:

— асирларни айирбошлаш;

— ички тўсиқларни олиб ташлаш ҳамда ўзаро савдо ва турли афғон гуруҳлари назорат қилиб турган ҳудудларга мурувват ёрдами етказиб бериш учун йўлларни очиш мақсадида бевосита музокаралар ўтказишни ўз ичига олади.

(в) Иккинчи босқичнинг асосий мақсади афғонларнинг ўзи Афғонистоннинг келажакдаги давлат тузилишининг асосий тамойилларини ишлаб чиқиши ҳамда қисқа вақт ичида кўп этник ва барча томонлар вакилларидан иборат ҳукуматни шакллантиришидан иборатдир.

6. Афғонистон билан чегарадош давлатлар вакиллари наркотик моддаларнинг ғайриқонуний айланишига қарши кураш бўйича самарали ва мувофиқлаштирилган чора-тадбирлар кўриш истагидан келиб чиқиб, икки томонлама ва кўп томонлама асосда наркотик моддаларнинг ғайриқонуний айланишига қарши кураш бўйича самарали ва мувофиқлаштирилган чора-тадбирларни кучайтиришга келишиб олдик. Шу муносабат билан биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бу жараёнда наркотик моддаларни назорат қилиш Халқаро дастурининг муҳим ўрин тутишини эслатамиз ва таъкидлаймиз.

7. Биз "Толибон" ҳаракатини Эрон Ислом Республикаси ҳукумати ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотини ўзининг Эрон Ислом Республикасининг Мозори Шарифдаги Бош консулхонасининг дипломатик ва консуллик ходимларининг ва Ислом республикаси янгиликлар агентлиги мухбирининг ўлдирилиши хусусидаги текширишлари натижаларидан хабардор қилишга чақирамиз ҳамда "Толибон" ҳаракатини айбдорларни жазолаш мақсадида бу қотилликлар бўйича халқаро текширувлар билан тўла ҳамкорлик қилишга чақирамиз.

8. Биз Афғонистон томонларини, айниқса, "Толибон" ҳаракатини халқаро террорчилар ва уларнинг ташкилотларига бошпана бериш ва уларни ўқитишни тўхтатишга, террорчиларни суд жавобгарлигига тортиш борасидаги саъй-ҳаракатларга кўмаклашишга чақирамиз.

9. Биз Афғонистон томонларида халқаро ҳуқуқнинг асосий меъёрларига мувофиқ равишда инсоннинг асосий ҳуқуқлари ва барча афғонларнинг фундаментал эркини тўла ҳурмат қилиш туйғуси ва масъулиятини уйғотиш учун бутун кучимизни сарфлашга тайёрмиз.

10. Биз юқоридаги 1-бандга мувофиқ тузиладиган Афғонистоннинг янги ҳукумати билан Афғонистон ва минтақада хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, афғон қочқинларининг ўз жойларига қайтиши ҳамда БМТ муассасалари ва дастурлари, халқаро молиявий ташкилотлар ва ёрдам берувчи мамлакатлар кўмагида Афғонистоннинг тезда тикланиши ва оёққа туришини таъминлаш мақсадида барча соҳада ҳамкорлик қилишга тайёрмиз.

11. Биз халқаро ҳамжамиятни Бош котиб Афғонистон учун Фавқулодда мақсадли жамғарма мавжудлигини эслатган ҳолда мурожаат қилганидек, 1999 йил 1 январдан 31 декабрга қадар Афғонистонга фавқулодда мурувват ёрдами ва тикланиш учун ёрдам кўрсатиш бўйича биргаликда ҳаракат қилишга бўлган муассасалараро даъватга эътибор қаратишга чақирамиз. Жойларни миналардан тозалашни қўллаб-қувватлаш ўта муҳим иш ҳисобланади.

12. Биз халқаро ҳамжамиятни бу таклифларни қўллаб-қувватлашга ҳамда Афғонистондаги зиддиятни тезлик билан бартараф этишни таъминлаш бўйича мувофиқлашган саъй-ҳаракатлар қилишга, шунингдек, Афғонистондаги барча кучларни сиёсий ирода ва донoликни намоён этиб, ўзаро келишмовчилик ва душманликка барҳам беришга ҳамда мустаҳкам ва узоқ муддатли тинчлик ўрнатилиши мумкин бўлган бу тарихий имкониятни қўлдан бермасликка чақирамиз.

13. Мазкур Декларация икки асл нусхада, инглиз ва рус тилларида тузилди, иккала нусха ҳам бир хил кучга эга.

Ўзбекистон Республикаси, Тошкент шаҳрида, бир минг тўққиз юз тўқсон тўққизинчи йил июль ойининг 19 кунида битилди.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ НОМИДАН
ЭРОН ИСЛОМ РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ НОМИДАН
ПОКИСТОН ИСЛОМ РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ НОМИДАН
ТОЖИКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ НОМИДАН
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ НОМИДАН
РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ҲУКУМАТИ НОМИДАН
АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ҲУКУМАТИ НОМИДАН
КУЗАТУВЧИ СИФАТИДА БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ НОМИДАН

ЯПОНИЯ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРИ М.КОМУРА ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИНИНГ БАЁНОТИ

Мен, аввало, Афғонистонга қўшни мамлакатлар, шунингдек, Америка Қўшма Штатлари ва Россия Федерацияси иштирокида "6+2" гуруҳининг Тошкентдаги олий даражадаги учрашувини самимий қутлайман. Мен мазкур учрашувни ташкил этиш йўлида сарфлаган куч-ғайратлари учун Ўзбекистон ҳукуматига, БМТ Бош котибининг Махсус вакили Л.Браҳими Жаноби Олийларига миннатдорлик билдирмоқчиман. Биз Тошкент учрашуви Афғонистонда бундан буён тинчлик ўрнатиш йўлида муҳим қадам бўлиши мумкин, деб ҳисоблаймиз.

Афғонистонда йигирма йилдан буён давом этаётган можаро ўз яшаш жойларидан кўчириб юборилган жуда кўп одамлар қочқин бўлишига, Бомиёндаги Будданинг тош ҳайкали каби бутун жаҳонга машҳур маданий мероснинг вайрон бўлишига олиб келди.

Илгари айтганимиздек, Япония Афғонистондаги бир-бирига қарши томонлар кенг қамровли тинчлик ўрнатиш ва фожиавий вазиятни юмшатишга қаратилган музокаралар жараёнини тезлаштиради, деган умидда. Япония тинчликка эришиш учун қарама-қарши томонлар билан музокаралар олиб боради.

Афғонистон муаммосини ҳал қилиш учун Япония фаол куч-ғайрат сарфламоқда. Масалан, Япония БМТнинг Афғонистондаги махсус миссияси учун қўшимча равишда сиёсий масалалар бўйича ходимлар ажратди ва махсус вакил Браҳими билан яқиндан маслаҳатлашиб турибди. Бундан ташқари, Япония Афғонистондаги бир-бирига қарши курашаётган томонлар иштирокида мамлакатимизда кенгаш ўтказиш таклифини билдирди. Инсонпарварлик ёрдами соҳасида Япония ўтган баҳордан бошлаб, қочқинларни Афғонистон шарқидаги Азра-Тизин ҳудудига қайтариш ва жойлаштириш дастурини амалга оширди ва Афғонистонни қўллаб-қувватлаш гуруҳининг 1998 йил декабрда Токиода ўтказилган тўртинчи кенгаши ташкилотчиси бўлди.

Бундан ташқари, Япония келгусида Афғонистонни қайта тиклаш ва ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшишга тайёрлигини маълум қилди. Япония бу саъй-ҳаракатларни давом эттиришга ва ўзининг амалий мавқеига амал қилишга қатъий бел боғлаган.

Биз "6+2" гуруҳи иштирокчиларининг олдинги учрашувларига, шунингдек, Афғонистонда тинчликка эришишга қаратилган бошқа ташаббусларга асосланган мазкур учрашув чоғидаги қизғин музокаралар ва самарали натижалар Афғонистон муаммосини тўла ҳал қилишга кўмаклашади, деб умид қиламиз.

Қувонч ўткинчи, Мустақиллик абадий!

Чинакам шоир доим замондан олдинда юради. У воқеликни бошқалардан кўра теранроқ англайди ва ўз вақтида унга муносабат билдиради. Туғилган кечинмалар, мулоҳазалар инсонийлик, эзгулик мезонларига таяниб қоғозга тўкилади. "Қоронғиликда ҳам бемалол ёруғ хаёллар суриш мумкин" деб ёзганди буюклардан бири. Яъни, жаҳолат ичида туриб ҳам жаҳолатга қарши исён руҳида яшаш, ижод қилиш мумкин. Инсон учун бу ҳақиқий жасоратдир. Элнинг қаҳрамони бўлиш эса юксак шарафдир. Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Орипов билан ЎзА мухбирининг суҳбати ана шу хусусда бўлди.

Абдулла ОРИПОВ:

БИЗ УММОН ЮЗИНИ КЎРДИК

— Халқимиз истиқлолнинг саккиз йилини босиб ўтди, — деб гап бошлади замонамизнинг буюк шоири А.Орипов. — Ҳадемай янги асрга қадам қўямиз. Шундай паллада беихтиёр ортга назар ташлаб, босиб ўтилган йўлни мушоҳада қилгинг келади. Саккиз йилда нималарга эришдик, турмуш тарзимизда, маънавиятимизда, маданиятимизда қандай ўзгаришлар юз берди? Миллатимизда қандай онг, қандай дунёқараш шаклланмоқда? У янги асрга қай ҳолатда кириб боради?

Биз, аввало, не-не ютуқларни қўлга киритганимиз, ҳаётимизда қанақанги тарихий воқеалар содир бўлгани ҳақида баралла айтишимиз керак. Саккиз йил мобайнида қилинган ишларни шунчаки қайд этиб бўлмайди. Биз мустақилликнинг илк кунларида ўртага ташланган стратегик мақсадларимизни босқичма-босқич амалга ошириб келмоқдамиз.

Истиқлолга эришганимиздан сўнг ўтган йиллар олтин халқалар каби бир-бирига чамбарчас боғланган. Аммо бу халқалар бир-биридан мазмун-моҳияти билан катта фарқ қилади. Бинобарин, истиқлолимизнинг бошидаёқ ўртага ташланган хусусий мулкчиликни шакллантириш, демократик-ҳуқуқий давлат қуриш, ёшлар тарбиясига эътибор масаласи каби яхши ниятларимиз ўз ҳосилини бера бошлади. Одамларда сиёсий онг ўзгармоқда. Улар эски мафкура қолипида фикрлашдан ўз-ўзидан чекина бошладилар. Энг муҳими, мустақиллик йилларида шаклланган ёшлар ўзларини кўрсатяпти. Хорижий давлатларда таҳсил олиб, имтиёзли дипломларни қўлга киритяпти. Бундай ёшлар — Ватанимизнинг келажаги. Истиқлол даврида эришган ютуқларимизни умумлаштириб, таҳлил этадиган бўлсак, ишонч билан айтиш мумкинки, биз истиқболи порлоқ юрт қурмоқдамиз.

Саккиз йил мобайнида кўплаб қонунлар қабул қилинди. Бирор жабҳа йўққи, Президентимиз ва ҳукуматимиз унга эътибор бермаётган бўлса. Айниқса, маънавиятга муносабатни алоҳида таъкидлаш жоиз. Йўлбошчимиз Ислом Каримов Олий Мажлиснинг XIV сессиясида ҳам бу масалага яна бир бор алоҳида тўхталиб ўтгани бежиз эмас. Президентимиз жон куйдириб айтаётган бундай гаплар тўла ижро этилиши керак. Гапнинг кучи амалиётда кўринади. Биргина мисол. Жиззах вилояти ҳокимлигининг ижодкор ёшларга муносабатини олайлик. Уч йилдан буён ёш ижодкорларнинг республика семинари Зомин тоғларидаги сўлим масканда бўлиб ўтаяпти. Бунга вилоят ҳокимлиги шароит яратиб бермоқда. Бу маънавиятга эътиборнинг бир кўриниши ва у эртага ўз ҳосилини бериши аниқ.

— Абдулла ака, "Тилла балиқча" деб аталувчи шеърингиз ҳақида кўп гапирилган, кўп ёзилган. Унда эрксизликдан изтироб чеккан инсон манзараси акс этган. Ўзингиз бу ҳақда нима дейсиз?

— "Тилла балиқча" ҳақида турлича талқинлар айтилган. Мазмуни шу: торгина ҳовузда яшайдиган тилла балиқча "дунё шу экан-да" деб ўтиб кетяпти. Аммо бунда тилла балиқ эмас, муҳит айбдор. Суви эскириб, бузилиб қолган ҳовузни кўрганмисиз? Унда яшаётган балиқнинг эркин нафас олиши нақадар қийин бўлади. Баъзи балиқлар ўша сувга, ўша муҳитга кўникиб яшайверади. Аммо кўникмаганлар учун бундай ҳаёт тарзи ҳақиқий азоб. Шўро тузумидаги муҳит ҳам инсон эркини ана шу даражада бўғиб ташлаган эди. Уммон юзини кўрмай яшаётган эрксиз балиқ тўғрисидаги бу шеър бир тимсол. "Тилла балиқ" "ҳовуз" даражасида фикрлашга, яшашга маҳкумлигини айтиш орқали ўша даврдаги ижтимоий ҳаёт манзарасини кўрсатишга ҳаракат қилгандирман.

Энди у "ҳовуз" йўқ. Бугун биз, ўзбеклар катта уммонга чиқдик, дунё юзини кўрдик. Жаҳондаги кўплаб давлатлар билан турли соҳаларда алоқалар ўрнатдик. Жаҳон ҳамжамиятида мамлакатимизнинг салоҳияти тобора ортиб бормоқда. Бундай йирик ўзгаришни таърифлаш қийин. Шукроналик шундаки, биз ҳовуз даражасидаги муҳитдан аллақачон қутулганмиз. Энди эркин нафас олиш ва фаровон ҳаёт кечириш учун барча имконият бор.

Хўш, энди ўша "тилла балиқ" қай аҳволда? У ўзини қандай тутяпти? Гап мана шунда. "Тилла балиқ" ўзига берилган имконият, эркинликни ўзига тўла сингдира олдими, "ҳовуз" эмас, "уммон" даражасида фикрлай оляптими, деган савол бугунги кун учун муҳимдир. Президентимиз Ислом Каримов мустақил ва эркин фикр юритинглар, дардларингни айтинглар, деб бекорга жон куйдираётгани йўқ. Бугун ҳар ким ўз фикрини бемалол айта олиши мумкин. Шўро даврида шу ҳуқуқ йўқ эди. "Жаннатга йўл" достонимда "пораxўрлик" сўзини ишлатганим учун "Нега совет тузумида пораxўрлик бор, деб ёзасан?" дея мени кучли тазйиққа олишган. Энди бундай чеклашлар тушга ўхшайди. Бу эса жуда муҳим ютуқ. Ватан туйғуси, миллат олдидаги бурч одамларда табиий кўникмага, кундалик тушунчаларга айланиши керак.

"Афсус, жаҳон аро
денгизимиз йўқ..."
Гоҳо ўкинч билан
янграр сўзингиз.
Лекин, Ислом ака,
менинг кўнглим тўқ:
Ўзбекистон учун
денгиз ўзингиз!

— Умуман, собиқ Шўро даврида Ватан озодлиги, миллат тақдири ҳақида сўз айтиш амри маҳол эди. Оддий халқ эрта-ю кеч далада тер тўккан. Зиёли эса тоталитар мафкура қулига айланган. Бошқа илож ҳам йўқ эди. Ўша мафкура исканжасида қолган ижодкорнинг руҳиятида турли хил тўлқинлар жўш урган. Аммо айтиш мумкинки, ўша даврда ижодкорга осон бўлмаган. Жумладан, сизга ҳам...

— Очиғи, ўша пайтлар инсонда биологик мавжудот сифатида фикрлаш ҳуқуқи ҳам йўқ эди. Бундоқ ўйлаб қарасангиз, инсон учун ҳақиқий фожеа эди бу. Эски мафкура "совет кишиси ўлмайди!" деб ҳайқирарди. Фалончи ўлди, дейиш, изтироб чекиш, ўйга толиш мумкин эмас. Ҳамма эрта-ю кеч кулиб юриши керак. Одам дунёга бир марта келади. Умр ўлчаб берилса-ю, шунда ҳам эркин яшолмай, эркин сўзлолмай ўтиб кетсанг, бундан ортиқ жаҳолат борми? Бола ақлини таний

(Давоми 2-бетда).

БИЗ УММОН ЮЗИНИ КЎРДИК

(Давоми. Боши 1-бетда)

бошлаганидаёқ октябрят бўларди. Сўнг бўйнидан алвон латта тушмайдиган пионерга айланарди. Кейин уни тантанали равишда комсомолга қабул қилишарди. Охири, партия унинг тақдирини ҳал қиларди. Қаранг, мафкурани онгга сингдиришнинг қандай усули топилган! Руҳий изтироб акс этган шеърларимнинг чоп этилиши азоб эди. Дард билан ёзилган ҳар бир шеърим менга азият келтирарди.

"Биринчи муҳаббатим" сарлавҳали шеърим роса муҳокама бўлгани ёдимда. Шеърдаги "Мен кимга суянгайман" деган сатрга қаршилик билдириб, "Нега бунақа дейсан? Мана, партияга суянгин" деб уқтиришган. Ахир муҳаббатнинг партияга нима алоқаси бор? Яқин кишим вафот этса, менинг қайғумнинг партия дастурларига нима дахли бор?... 1966 йилда Тошкентда зилзила бўлди. Вайроналар, қурбонлар... Газета саҳифаларида лиқ-лиқ тўла суратлар босилиб чиқди. Ҳаммасида кулиб, тиржайиб турган одамлар. Зилзила совет кишисини енголмайди эмиш. Кўряпсизми, жамиятдаги ахлоқ қай даражага бориб етганди. Булар - рост гап. Ишонмасангиз, архивларни титкилаб қаранг... Шунда "Авлодларга мактуб" шеъри туғилган. "Ерости тинч турсин десангиз агар, Сизлар ер устида сўзламанг ёлғон". Ҳа, қип-қизил ёлғон эди бари. Эҳтимол, зилзилага мана шу ёлғонлар сабабчи бўлгандир, Худонинг қаҳри келгандир. Тўғри, кулфат келганда халқнинг руҳини кўтариш керак. Аммо кўзбўямачилик ҳам эви билан-да.

— Биз Ватанимиз мустақиллигига жамиятимиздаги буюк тарихий ўзгариш сифатида қараймиз. Бироқ уни ҳамма ҳам бирдек қучоқ очиб кутиб олгани йўқ...

— Нимани назарда тутаётганингизни англадим... Одам боласини икки нарса йўлдан оздиради: ҳасад ва нафс. Инсон ўзидаги шу икки нарсани енголмаса, уларнинг домига тушади. Нотўғри йўлдан кетади.

Мустақилликни айримлар қабул қилолмаганини қуйидагича изоҳлаш мумкин. Шўро мафкураси ўз ғоясига хизмат қилганларни моддий тарафдан ҳам таъминлар эди гўё. Бу мардикор ёллашни эслатади. Яъни, мана шу мафкурага хизмат қилсанг, унвон, мансаб, ҳар хил имтиёзлар, орден-медаллар, пул, уй, машина оласан, дерди. Турган-битгани боқимандалик эди бу. Ҳозир эса биз бутунлай бошқа жамият қурмоқдамиз. Бу жамиятнинг мустаҳкамлиги учун ўзини бахшида этмай туриб, ундан нимадир таъма қилиш онага, овқат берсанг, кийинтирсанг, сени "она" дейман, бўлмаса, йўқ, дейиш билан баробар. Биз, аввало, миллатнинг фидойилари бўлишимиз керак. Асримиз бошида миллатимиз шаънини юксакларга кўтарган фидойилар — Қодирий, Чўлпон, Фитрат Ватан келажаги учун курашган эди ва шу йўлда қурбон бўлди. Улар кечирган ҳаёт бизга, фақат ўзим, дея яшамасдан, атрофга теранроқ назар ташлаш, халқнинг саодати, бахти учун яшаш ва меҳнат қилишни ўргатади. Улар миллий истиқлолни орзу қилиб ўтди. Уларнинг орзуси бугун рўёбга чиқди. Мустақилликни бизга Худонинг ўзи етказди. Буни шу Ватанда яшаётган ҳар бир одам чуқур ҳис қилиши, англаши ва шу мустақилликни ҳимоя қила олиши лозим.

Шу ўринда ўтган февраль воқеаларини эслаш оғир. Бу жиноят энг жоҳил ва нодон кимсаларнинг иши. Бу - қонуний, конституцион тузумни ағдаришга қаратилган жирканч ҳаракат. Бундай қабиҳлик ҳеч бир даврда, ҳеч бир тузумда оқланмаган. Бундай ҳаракат озод, эркин, онгли, инсофли кишиларнинг фаолият доирасига кирмайди. У — мухолифатни ниқоб қилиб олган ёвузларнинг иши. Инсоннинг қандай ният қилгани, нимани мақсад деб олгани ҳаёт учун нақадар муҳимлигини англамоқ керак. Афсуски, ҳар қанақа ғояни, ҳар қанақа имкониятни суистеъмол қилиш ва улардан ёвуз мақсадда фойдаланиш мумкин.

Шу Ватан — барчамизники. У — ҳамманинг бошпанаси. Ана шу бошпанага ўт қўйган киши ўтакетган ёвуздир. Тўғри, кимдир биз топингувчи ғояларга қўшилмаслиги, баъзи масалаларда муносабати турлича бўлиши мумкин, аммо Ватанни, унинг байроғини, Конституциясини, дини ва ахлоқини оёқости, Йўлбошчисининг ҳаётига суиқасд қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Шу боис, мустақилликка тажовузни барчамизга қилинган тажовуз, деб тушуниш керак. Президентимизни халқ сайлаган. Демак, Президентга қилинган суиқасд халққа қилинган суиқасддир.

Мен эса Истиқлол
яловин тутиб,
Метин сафларингда
собит кетурман.
Ўтган шаҳидларнинг
номин ёд этиб,
Юртбошим ёнида
бедор ўтурман.

— Абдулла ака, сиз ўзбек адабиётига 60-йиллардаёқ кириб келгансиз. Ўша йиллари ижодий давраларда эрк, Ватан озодлиги тўғрисидаги гурунглар қай тарзда кечарди?

— Кечагидек эсимда. Ёзувчи Пиримқул Қодиров, Озод Шарафиддинов билан Оҳангарон буғдойзорларига, бизни ҳеч ким эшитмайдиган жойларга чиқиб кетиб, Чўлпоннинг шеърларини ўқир эдик. Ўз юртимизда яшай туриб, юртимиз ҳақида бемалол гапиролмасдик. Юрт озодлиги тўғрисидаги суҳбатлар фақат ана шундай, чекка жойлардагина, хуфёна бўлиши мумкин эди. Шўро замонида Чўлпоннинг эрксеварлик, Ватан озодлиги йўғрилган шеърларини ўқиш жиноят ҳисобланарди.

Умуман, коммунистик мафкурадан азият чекканларнинг сон-саноғи йўқ. Собиқ Иттифоқ таркибидаги миллатларни миллийликдан маҳрум этиб, манқуртга айлантириш учун аввало миллатнинг маънавиятига рахна солишган. Бир воқеани айтай. Ўша машъум йиллари "Навоий ўзбек шоирими-йўқми?" деган мазмунда мунозара бўлган. Катта йиғилишда ҳайъат аъзолари бобомизни Чиғатой-ўғуз миллатига тақаб, бу миллат Сирдарё бўйларида яшаган ва қирилиб кетган, демак, Навоийнинг миллати йўқ, деб хулоса қилишган. Қаранг, қанчаликка бориб етишган. Навоийни биздан тортиб олиш билан ўзбекни маънавиятсиз, тарихи йўқ миллатга айлантириб қўймоқчи бўлишган. Асли грузин бўлган академик Арбелий йиғилишга кечикиб келган ва минбарга чиқиб: "Улуғ грузин шоири Шота Руставелидан улуғ ўзбек шоири Алишер Навоийга салом" деган. Шунда зал беихтиёр қалқиб кетган. Сталин миллатига мансуб вакил томонидан айтилган бу гапдан кейин ўтирганлар қарсак чалиб юборган.

Ўша эски тузумни қўмсаётганлар, биз қураётган янгича ҳаёт тарзини қабул қилолмаётганлар ҳозир ҳам йўқ эмас. Уларнинг айримлари Ватанни тарк этиб, хорижда кимларнингдир пинжига тиқилиб кун кўряпти, қолганларининг нафаси ичида. Афсуски, бундайларнинг орасида қалам аҳлига мансуб кишилар ҳам бор. Начора, беш қўл баравар эмас. Вақти-соати келиб, бундай кимсалар ўз хатоларини англаб етар балки. Тарихий жараён учун жамиятнинг майда-чуйда иллатлари ҳеч гап эмас. Муҳими, бизнинг танлаган ўзига хос йўлимиз, аниқ мақсадимиз бор. Ишончим комилки, эндигина кучга кириб, кўкка бўй чўзаётган Ўзбекистон мустақиллиги ҳар қандай кучли шамолда ҳам эгилмайдиган, синмайдиган азим чинорга айланади.

Ғайрат САЙДУЛЛАЕВ
суҳбатлашди.

АФҒОНИСТОН:

ЖАНГ МАЙДОНИДАН — МУЗОКАРАЛАР СТОЛИГА

"6+2" гуруҳи учрашувида иштирок этиш учун мамлакатимизга ташриф буюрган Афғонистондаги "Толибон" ҳаракати делегацияси ўз мухолифлари — Афғонистон Бирлашган фронти делегацияси вакиллари билан музокара ўтказди. Можарони куч ишлатиш йўли билан ҳал қилишга ўрганган толиблар ва мухолифларнинг музокаралар столи атрофидаги учрашуви "6+2" гуруҳининг Тошкент учрашуви доирасидаги энг муҳим воқеалардан бири бўлди, деб аташ мумкин.

Музокаралар ниҳоясида "Толибон" делегацияси раҳбари, мулла Аминхон Муттақий журналистлар билан учрашди:

— Бирлашган Фронт вакиллари билан музокараларимиз мавзуи кенг бўлди, — деди жумладан "Толибон" вакили. — Кўпгина масалалар борасида ўзаро фикр алмашдик, қарашларимизни ойдинлаштириб олдик. Жумладан, ҳарбий асирлар алмашиш ҳақида ҳам гап борди.

Тошкент учрашувида билдирилган фикрлар, қабул қилинган ҳужжатлар умуман биз учун қониқарли ва мақбул эканини қайд этмоқчимиз.

Афғонистоннинг ички ишларига четдан аралашишга барҳам бериш лозим, деган фикрга тўлиқ қўшиламиз. Тошкент Декларациясидаги Афғонистонга четдан қурол-яроғ олиб киришни тўхтатиш ҳақидаги фикрлар ҳам бизнинг қарашларимизга мосдир. Бу масалада биз "6+2" гуруҳи аъзолари билан ҳамфикрмиз. Афғонистон заминида тезроқ тинчлик ўрнатилишини, халқлар эркин ва яратувчи меҳнат билан банд бўлишини хоҳлаётган барча кучлар билан яқин алоқа ўрнатишга тайёрмиз.

Тошкент учрашуви мобайнида делегациямиз Ўзбекистон Президенти муҳтарам Ислом Каримов қабулида бўлди. Бу учрашувда ўтказган музокараларимиз самарали бўлди. Биз келажакда алоқаларимиз бугунгидай дўстона руҳда давом этишидан умид қиламиз. Ҳам Ўзбекистон, ҳам Афғонистон бир-бирига боғлиқдир, чунки биз ён қўшнилармиз. Ўзбекистон билан яхши қўшничилик муносабатлари шаклланишини хоҳлаймиз.

Дўрмон қароргоҳида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов билан бўлиб ўтган учрашувдан сўнг Афғонистон Бирлашган фронти раҳбари Аҳмад Шоҳ Масъуд журналистлар учун қисқача интервью берди:

— Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов билан бўлиб ўтган музокараларимиз жуда самарали кечди. Ўзаро суҳбат чоғида биз минтақадаги бугунги аҳвол, минтақа хавфсизлиги билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашдик. Шахсан мен бу мулоқотдан қониқиш ҳосил қилдим. Шуни алоҳида таъкидлашим керакки, бўлиб ўтган музокараларда минтақадаги вазият, хавфсизлик ва умуман муҳокама этилган барча масалалар юзасидан фикрларимиз ҳамоҳанг экани маълум бўлди.

Яна бир гапни айтиш жоизки, Ўзбекистон пойтахтида Афғонистонда тинчлик ўрнатиш бўйича тузилган "6+2" гуруҳининг учрашуви бўлиб ўтгани ва унда Тошкент Декларацияси қабул қилингани эътиборга моликдир. "6+2" гуруҳининг Тошкент учрашуви Афғонистонда тинчлик ўрнатиш йўлидаги муҳим воқеа бўлди. Янада аниқроқ айтсак, Ўзбекистон ташаббуси билан ўтказилган бу тадбир Афғонистонда тинчлик ўрнатиш йўлида қўйилган қадамлар орасида энг каттаси бўлди.

(ЎзА)

ТОШКЕНТ УЧРАШУВИ:

АФҒОНИСТОН МУАММОСИ ҲАРБИЙ ЙЎЛ БИЛАН ҲАЛ БЎЛМАЙДИ

«Олти қўшув Икки» гуруҳига кирувчи мамлакатлар ташқи сиёсий идоралари вакилларининг пойтахтимизда ўтган учрашуви «Афғонистондаги можарони тинч йўл билан бартараф этишнинг асосий тамойиллари тўғрисида»ги Тошкент Декларацияси имзоланиши билан якунланди.

Юртимиз заминида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шафеълигида ташкил этилган мазкур анжуманда Эрон, Покистон, Хитой, Туркманистон, Тожикистон, Ўзбекистон, шунингдек, АҚШ ва Россия делегациялари раҳбарлари Афғонистон муаммоси бўйича ўзларининг якдил ва ҳамфикр эканликларини намойиш этдилар. Тошкент учрашуви якунлари юзасидан ўтказилган матбуот анжуманида унинг иштирокчилари томонидан минтақа доирасидаги ана шу муҳим воқеага атрофлича баҳо берилди.

— Учрашувнинг аҳамиятли жиҳати шунда бўлдики, Афғонистон муаммоси бўйича «6 + 2» гуруҳи сўнгги икки йил давомида ўтказиб келаётган музокараларда илк маротаба Афғонистонда ўзаро курашаётган ҳар иккала қарама-қарши кучларнинг вакиллари бирдек қатнашди. Бундай баҳо БМТ Бош котибининг махсус вакили Лаҳдар Брахими томонидан изҳор этилди. Л. Брахимининг фикрича, шунингдек, саккизта мамлакат делегация аъзолари минтақа ҳудудида учрашиб, Афғонистондаги Бирлашган фронт ҳамда «Толибон» ҳаракати вакилларига ушбу муаммога нисбатан ўзларининг муносабатларини маълум қилишлари баробарида, юзага келган вазият бўйича ана шу томонларнинг фикрлари билан танишганлари ҳам фавқулодда муҳим аҳамиятга молик иш бўлди.

— Мен Лаҳдар Брахими жанобларининг Тошкент учрашуви ҳақидаги ушбу баҳоларини тўла қўллаб-қувватлайман, — деб таъкидлади Покистон делегацияси раҳбари, мамлакат ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Ифтихор Муршид. — Дарҳақиқат, биз Афғонистонда ишончли ва мустаҳкам тинчлик қарор топиши зарурлиги борасида якдил фикрга, консенсусга эришдик. Бундай тинчликка фақат миллий ярашув жараёнидагина эришиш, фақат шу йўл билангина Афғонистонда осойишталикни таъминлаш мумкин. Бизнинг вазифамиз эса ана шу жараён йўлидаги изланишларни қўллаб-қувватлашдан иборат.

— «Олти қўшув икки» гуруҳи ростдан ҳам Афғонистон муаммосини ичкаридан ҳал қилишга кўмаклашиш имконини берадиган ўта кeракли механизмни барпо этмоқда. Эрон делегацияси раҳбари, мамлакат ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Жавод Зариф журналистлар билан учрашув чоғида ана шундай фикр билдирди. Биз Афғонистон барқарорлашувига кўмаклашиш — узоқ муддат мобайнида амалга ошириб бориладиган ўта истиқболли фаолият, деб ҳисоблаймиз. Муҳими шуки, биз Афғонистон муаммосини ҳарбий йўл билан ҳал бўлмаслиги тўғрисидаги ўз нуқтаи-назаримизни ўзаро курашаётган томонлар эътиборига ҳавола эта олдик.

— Афғонистонда ўзаро курашаётган ҳар икки томоннинг вакиллари ҳам музокаралар жараёнида қатнашганлигидан беҳад хурсандмиз, — деди Хитой Халқ Республикаси ташқи ишлар вазирининг ўринбосари Ян Вэньчан. — Уларни бу ерда эришилган аҳдлашувларни ҳисобга олишга даъват этамиз ва ўйлаймизки, ўзаро ўт очишни тўхтатиш уларнинг бу борадаги энг оқилона жавоблари бўлади. Томонларнинг музокара столи атрофида ўтириб, ўзаро ҳамфикр ҳаракат бошлаш учун келишиб олишларига ишончимиз комил. Тинчлик ўрнатиш оғир ва машаққатли бир жараёндирки, бу йўлда дастлабки одимни қўйишга муваффақ бўлдик, — қайд этди Ян Вэньчан.

Россия Федерацияси делегациясининг раҳбари, мамлакат ташқи ишлар вазири ўринбосари Василий Средин Тошкентда имзоланган Афғонистон бўйича Декларацияни ўзига хос йўл харитасига қиёслади. — Бу харитада биз Афғонистонда эришиш учун интилаётган тинчлик ва сулҳнинг аниқ йўналишлари чизиб берилган, — деди у. — Ўйлайманки, Афғонистондаги икки асосий гуруҳ — Бирлашган фронт ҳамда «Толибон» ҳаракати вакиллари биз томонимиздан жиддий сигнал олдилар ва буни ўз саъй-ҳаракатларида назарда тутадилар, деб умид қиламиз. Россия Афғонистон можаросини ҳал этиш томонга бошлайдиган ҳар қандай ташаббусни, ҳар бир одимни қўллаб-қувватлайди. Худди ана шу йўлда биз Афғонистоннинг ҳар икки қарама-қарши томонлари билан ҳам бирдек алоқа боғлашни, мулоқотга киришишни ёқлаймиз ҳамда бунга доимо тайёрмиз. Бугун биз «Олти қўшув икки» гуруҳининг яшовчанлигини исботлаб бердик, деб ўйлайман, таъкидлади Василий Средин.

— Мен ҳамкасбларим томонидан юқорида айтилган фикрларга яна бир жиҳатни ёхуд яна бир ўлчовни қўшимча қилишни истардим, — деди Америка делегацияси раҳбари, АҚШ Давлат котибининг ёрдамчиси Карл Индерфурс. — Биз Афғонистондаги тангликни барқарорлаштириш зарурияти ҳақидаги нуқтаи-назарга тўла қўшиламиз. Айни чоғда, Афғонистон муаммосини барқарорлаштириш ва бу ерда тинчлик-осойишталикни таъминлаш масалаларига диққатни қаратиш билангина чекланиб қолмаслигимиз ҳам тақозо этилади. Афғонистонда, шунингдек, наркобизнес, терророрчилик, инсон ҳуқуқлари ва хотин-қизлар муаммолари билан боғлиқ масалалар ҳам мавжуд. Бу масалалар Декларацияда батафсил акс эттирилган. Афғонистонда давом этаётган низо бу муаммоларга янада қалтис тус бермоқда. Шундай экан, биз диққат-эътиборимизни ана шу масалалар ечимига ҳам қаратишимиз керак бўлади.

Тошкент учрашувига баҳо берар экан, К. Индерфурс: «Ўзбекистоннинг ташаббуси билан БМТ шафеълигида ўтказилган бу анжуманни олға қўйилган жуда муҳим қадам», деб атади. «Олти қўшув икки» гуруҳи ўзининг ҳақиқатда ҳам яшовчан механизм эканлигини кўрсата олди, қайд этди у.

Тошкент учрашуви ҳам фойдали, ҳам муваффақиятли тадбир бўлди, деди Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов матбуот анжуманида «Олти қўшув икки» доирасида ўтказилган форум натижаларини хулосалар экан. — Аввало, ана шу учрашувни режалаштириш асносида биз «олти қўшув икки» гуруҳининг бирлашган, ягона нуқтаи-назарини ишлаб чиқиш мақсадини ўз олдимизга қўйган эдик ва бунга муваффақ бўлдик. Ушбу ягона асосга суяниб, биз Афғонистон вакиллари билан очиқ мулоқотга киришдик. Биз Афғонистон вакилларининг гуруҳимиз доирасида очиқ сиёсий мулоқотларни давом эттиришга тайёр эканликларини қутлаймиз ва қўллаб-қувватлаймиз. Бугунги кунда биз нафақат нуқтаи-назарларимизда ўхшашлик борлигини, балки кун тартибида биргаликда ҳал эта олишимиз мумкин бўлган айрим муаммолар мавжудлигини ҳам эътироф этамиз, — деди Абдулазиз Комилов.

Матбуот анжуманида, шунингдек, Афғонистонда бир-бирига қарши курашаётган томонлар вакиллари ҳам ўз фикрларини билдирдилар.

— Тошкент учрашувида иштирокимизнинг ўзи ҳам кўрсатяптики, биз Афғонистондаги вазиятга ҳамда уни барқарорлаштириш жараёнларига дахлдор барча масалалар юзасидан музокаралар олиб боришга тайёрмиз ва бундан манфаатдормиз, — деди «Толибон» ҳаракати делегацияси раҳбари Амирхон Муттаки. — Бизнингча, учрашувда ижобий натижаларга эришилди ва биз Тошкент Декларациясига киритилган аксарият қоидаларга қўшилишга шаймиз. Шунинг баробарида, унинг айрим қисмлари янада пухталаштиришни ҳамда қўшимча музокаралар ўтказишни тақозо этади, деб ҳисоблаймиз. Шунга қарамасдан, анжуманда изҳор этилган аҳдларга жуда некбинлик билан қараймиз ҳамда шу боис, ўз зиммамизга муайян масъулиятларни ҳам олдик. Биз, шунингдек, ҳисоблаймизки, мамлакатдаги ҳақиқий аҳволдан келиб чиқиб ўз турмуш тарзини барпо этишга интилаётган афғон халқининг маслак ва орзу-ниятлари тинчликни қарор топтириш жараёнида ҳисобга олиниши зарур.

— Шуни таъкидлайманки, биз Афғонистон бўйича барқарорлик музокараларидан ҳақиқатда ҳам манфаатдормиз ва тинчликка эришиш йўлида мавжуд барча кучларни сафарбар этиш керак, деб ҳисоблаймиз, — баёнот берди Афғонистон Бирлашган фронти делегациясининг раҳбари доктор М. Абдулла. — Музокаралар мобайнида учта жиддий тамойилга суянишимиз лозим бўлади. Даставвал, биз интилаётган ва эришадиган тинчлик адолатли ҳамда мустаҳкам пойдевор устида тикланиши зарур. Бўлажак ҳукуматда Афғонистон аҳолисининг барча қатламлари ва турли гуруҳлари аъзоларининг ваколатлари таъминланиши даркор. Бундай кенг ваколатлиликка эга давлат тизими Афғонистон ҳудудида пухта ва ишончли тинчликни таъминлаш имконини беради.

Доктор М. Абдулла Тошкент учрашувига баҳо берар экан, «Олти қўшув икки» гуруҳи делегациялари раҳбарларининг мазкур анжуман муҳим аҳамият касб этгани ҳақидаги фикрларига тўла қўшилишини қайд этди. Шу билан биргаликда, у ушбу вакиллар тинчликни қарор топтириш борасида юзага келган қулай имкониятни қўлдан бермасликлари кераклигини уқдирди. Илгари бундай имкониятларга эришсак-да, улардан турли-туман сабабларга кўра фойдаланилмай келинаётган эди. Аммо, бу гал ишонамизки, барча томонлар Афғонистонда тинчликни таъминлаш йўлида бутун саъй-ҳаракатларини сафарбар этадилар, деди М. Абдулла. Унинг айтишича, ҳозирда «Толибон» ҳаракати вакиллари билан икки томонлама учрашув ўтказиш тўғрисида аҳдлашувга эришилган.

«Туркистон-пресс».

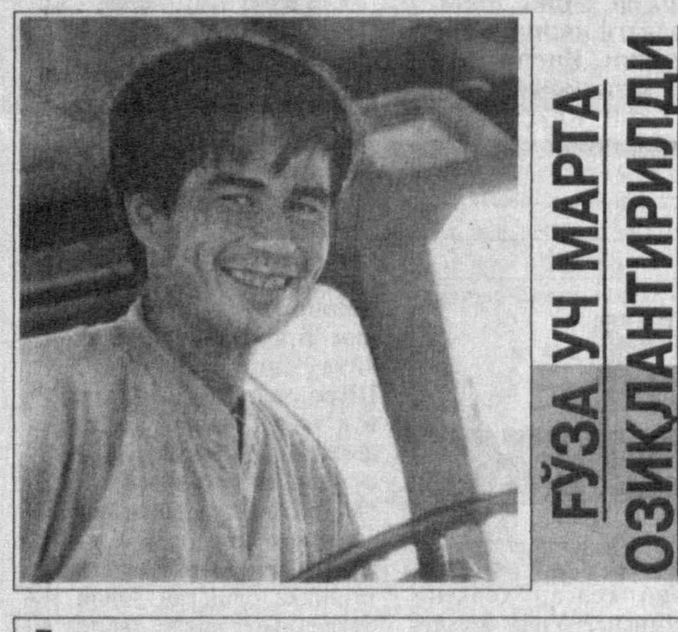

ҒЎЗА УЧ МАРТА ОЗИҚЛАНТИРИЛДИ

Қува туманидаги Аҳмад ал-Фарғоний номли жамоа хўжалиги пахтакорлари ғўза парваришини уюшқоқлик билан олиб боришмоқда. Жорий йили хўжаликда 500 гектар майдонга «Фарғона-3» навли пахта уруғи экилди. Бу йилги мақсад 1605 тонна пахта ҳосили олиш. Шунингдек, давлатга 605 тонна сара пахта уруғи етказиб бериш ҳам кўзда тутилган.

Айни пайтда хўжаликнинг мавжуд 11 та пахтачилик бригадасида ғўзага ишлов бериш кўнгилдагидай давом этяпти. Шу кунгача ғўза қатор оралари 3 марта озиқлантирилди, 2 марта суғорилди.

СУРАТЛАРДА: 5-бригада механизатори Шокиржон Турсунов; (чапдан) 4-бригада бошлиғи Мўминжон Бегалиев, агроучастка бошлиғи Абдулаҳад Ҳомидов, жамоа хўжалиги раиси ўринбосари Камолиддин Шералиев ғўза парваришини кузатишмоқда.

Шуҳрат ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

Мамлакатимизга ташриф буюрган "SOS-Киндердорф интернешнл" халқаро жамияти президенти Ҳелмут Катин бошчилигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Ҳамидулла Кароматов билан учрашди.

ТОШКЕНТДА "БОЛАЛАР МАҲАЛЛАСИ" ҚУРИЛАДИ

Учрашувда Ўзбекистон билан мазкур халқаро жамият ўртасидаги алоқалар янада равнақ топиши, бунинг учун барча шарт-шароит ва имкониятлар етарли экани таъкидланди.

Бутун ер юзидаги ҳимояга муҳтож болаларга ғамхўрлик кўрсатувчи бу жамиятга дунёнинг бир юз ўттиздан зиёд мамлакати аъзодир. Аъзо мамлакатларда "Киндердорф интернешнл"нинг юзлаб болалар қишлоқчалари, бизнинг тушунчамизда эса маҳаллалари бунёд этилган. Осиёдаги 12 давлат мазкур ташкилотга аъзо ҳисобланади. Бу давлатлар қаторида Ўзбекистон ҳам борлиги қувонарли, деб таъкидланди учрашувда.

Учрашувда Вазирлар Маҳкамаси ахборот-таҳлил бошқармаси бошлиғи Г.Саидова, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов иштирок этди.

* * *

Шу куни "SOS-Киндердорф интернешнл" делегацияси вакиллари Тошкентда "SOS-Болалар маҳалласи" қурилишига биринчи ғишт қўйиш маросимида иштирок этди.

Ўзбек халқи — болажон халқ. Бу халқимизнинг энг олий фазилатларидан биридир. Биргина иккинчи жаҳон уруши йилларини эсга олишнинг ўзи кифоя. Юртимизга бошпана излаб келган ўнлаб миллатларнинг минглаб болалари ўзбек оилаларида ўз фарзандларидай қабул қилинган эди. Халқимиз бир бурда нонини бошпанасиз, ота-онасиз етимлар билан баҳам кўрди.

Халқимизнинг болажонлиги бугунги кунга келиб янада равшанроқ намоён бўлмоқда. Ҳукуматимизнинг бевосита кўмагида ўтиш даврида мавжуд меҳрибонлик уйлари доимий эътиборда. Тошкентда бунёд этилиши мўлжалланаётган "SOS-Болалар маҳалласи" уларнинг тарбиясига, келажагига бефарқ қаралмаётганидан яна бир далолатдир.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги бу маҳалла учун 5 гектар ер ажратди. Унинг қурилиши шу ойда бошланиб 2000 йилнинг ноябрида ниҳоясига етади. Болалар маҳалласи қурилиши тўлалигича "SOS-Киндердорф интернешнл" халқаро жамияти маблағлари ҳисобига бунёд этилади. "SOS-Болалар маҳалласи" юздан ортиқ болага мўлжалланган бўлиб, бу ерда ўн тўртта икки қаватли замонавий коттеж ва бошқа қўшимча иншоотлар қад кўтаради.

Маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ҳ.Кароматов, Вазирлар Маҳкамаси ахборот-таҳлил бошқармаси бошлиғи Г.Саидова ва Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА)

ТАШАББУС ГУРУҲИНИНГ МАЖЛИСИ

Қашқадарё вилоят ҳокимлигида Маънавият ва маърифат вилоят кенгашини тузиш бўйича ташаббус гуруҳининг мажлиси бўлди. Унга шаҳар ва туманлар ҳокимлари, жамоат ташкилотлари ва ижодий бирлашмаларнинг раҳбарлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари қатнашдилар.

Мажлисни вилоят ҳокими Ш. Бегматов қисқача кириш сўзи билан очди.

Мажлисда шу нарса алоҳида таъкидландики, маънавиятсиз келажак йўқ. Бинобарин мустақиллик мафкураси, миллий ғоянинг ҳар бир фуқаро онгига етиб бориши жуда катта аҳамиятга эга. Бунда таъсирчан сўзнинг алоҳида ўрни бор. Зеро, иқтисодиётдаги ютуқлар билан чегараланиш мумкин эмас. Қаерда мафкуравий, маънавий-маърифий иш яхши йўлга қўйилса, ютуқ ўша ерда бўлади, ўша жойда ривожланиш юз беради. Аксинча бўлса, бўшлиқ юзага келади. Натижада жамиятимизга, ҳаётимизга ёт кучлар бундан фойдаланишлари мумкин. Бу тажрибада тасдиқланди. Демак, огоҳ ва ҳушёр бўлиш керак. Бу Президентимизнинг «Ҳушёрликка даъват» номи билан нашр этилган китобида Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири саволларига жавобларида айтилган ўгит ва кўрсатмалар минг бора ҳақлигини исботлайди. Бинобарин, маънавий-маърифий ишларни такомиллаштириш, уни давр талаблари даражасида ташкил этиш лозим. Бу сира кечиктириб бўлмайдиган долзарб вазифадир. Очиқ эътироф этиш керакки, ҳали бу соҳада муаммолар жуда кўп, камчиликлар ҳам истаганча топилади. Шунинг учун ҳам эндиликда мукаммал мафкура тизимини шакллантириш зарурияти туғилди. Мақсад шуки, мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси — у қаерда бўлмасин, юртимизда кечаётган жараёнлар, оламшумул ўзгаришлар, ижтимоий-иқтисодий янгиланишлар,ислоҳотларнинг боришидан хабардор бўлсин, умуман мустақилликнинг аҳамиятини тушунсин, моҳиятига етсин. Айниқса, ёшлар Юртбошимизнинг ишончини оқлашларига эришиш, бунинг учун уларнинг Ватанга содиқ баркамол инсонлар, ажойиб мутахассислар бўлиб етишишларини таъминлаш зарур. Бу эса ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни кенгайтириш, маънавиятни юксалтиришни тақазо этади.

Мажлис иштирокчилари маънавий-маърифий ишларни жонлаштириш, такомиллаштириш юзасидан қатор таклиф ва мулоҳазаларни билдирдилар.

Мажлисда Маънавият ва маърифат вилоят кенгашининг ташкилий гуруҳини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Вилоят ҳокими Ш. Бегматов шу гуруҳнинг раҳбари этиб тайинланди. Маънавият ва маърифат республика кенгаши таъсис конференциясига делегатлар сайланди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Н. Жўраев сўзга чиқди.

Нарзулла РАВШАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЯНГИ ТЕННИС КОРТИ ОЧИЛДИ

Қарши шаҳрида кейинги йилларда ижтимоий, маданий, айниқса спорт иншоотларини қуришга катта эътибор бериляпти. Бу ерда жаҳон андозаларига жавоб берадиган яна бир теннис корти фойдаланишга топширилди. "Ўзбекнефтгазбурғулаш" акционерлик жамиятига қарашли олти юз ўринли бу ўйингоҳда спортчилар ҳамда томошабинлар учун барча қулайликлар яратилган.

Янги теннис кортининг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Н.Жўраев сўзга чиқди.

Тадбирда вилоят ҳокими Ш.Бегматов қатнашди.

А. ТАЙПАТОВ,
ЎзА мухбири

ХХ аср инсоният тарихига энг ёрқин, қарама-қаршиликларга бой, глобал фалокат асри бўлибгина эмас, балки шиддатли тараққиёт, буюк ихтиролар ва илму фаннинг зафарли ютуқлари асри бўлиб ҳам кирди.

Америкалик астронавт Нил Армстронг ойга қадам қўяр экан, «Менинг кичик қадамим инсониятнинг катта одимидир» деганида, инсон тафаккурининг чексиз имкониятларга эгалигини ва айнан шу асрда ўз уйи — ер куррасини коинотдан, ташқаридан кўра олди ва бутун оламда якка эканлигини ҳам ҳис қилди.

Ўтмиш, бугун ва келажак замонлар инсониятнинг яхлит умридир. Уларни бир-биридан ажратиб бўлмайди. Ўтмишини унутган, тарихий хотироти йўқ жамиятни ўз ота-онасини танимайдиган ақли паст болага ўхшатиш мумкин.

ЎРТА ОСИЁ ШАҲАРСОЗЛИК МАДАНИЯТИ ИЛДИЗЛАРИ

Бутун коинотда ёлғиз бўлган умуминсоний цивилизация яхлит бўлсада, у турфа хил маданият ўчоқлари, миллатлар ва элатлар тарихининг йиғиндисидан иборатдир.

XX асрга келиб ўзлигини англаган ҳар бир миллат, халқ, элат ўз тарихи, айниқса, цивилизация ва маданиятининг жуда қадим, чуқур илдизларини топишга интила бошлади. Бу, «илк» сўзи қўшилиб ишлатиладиган деҳқончилик, шаҳарсозлик, давлатчилик тарихини ёритишда намоён бўлмоқда ва ривожланган мамлакатларнинг давлат сиёсати даражасига кўтариляпти.

Барча халқлар ўз юртларида шаҳар маданияти бошқа ерларга нисбатан қадимгироқ бўлишини хоҳлайдилар. Лекин ижтимоий ва табиий омилларга кўра ҳамда тарихнинг нотекис ривожланиши қонуниятига асосан шаҳарлашиш жойларда ҳар хил кечган.

Масалан, биринчи шаҳарлар Ефрат, Дажла ва Ганг дарёлари ҳавзаларида Шумер, Элам ва Ҳинд ҳудудларида милоддан аввалги IV-III минг йилликларда, Амударё ва Хуанхе дарёлари ҳавзаларида — Ўзбекистон ва Хитойда милоддан аввалги III-II минг йилликларда, Мезамерикада милоддан аввалги I минг йилликларда, Шимолий Европада эса фақатгина милодий эрамизнинг I-минг йилликларнинг иккинчи ярмида шакллана бошлади.

Ўзбекистонда шаҳарсозлик маданияти жуда қадимий бўлиб, милоддан аввалги III минг йилларнинг охири — II минг йилликларга бориб тақалади. Сурхондарё вилояти Шеробод туманида жойлашган Жарқўтон, Шўрчи туманидаги Молали шаҳарлари Қадимги Шарқнинг машҳур Суза, Ур, Эрэду, Шаҳри Сохта, Мундигак, Мохенжодоро, Хараппа, Чонхудоро шаҳарлари билан, тараққиёт даражасига кўра бир қаторда туради.

Илк шаҳарларнинг пайдо бўлиш даврини тарихчилар, одатда, ибтидоий ҳаётнинг хотимаси ва цивилизация даврининг бошланиши деб қарайдилар.

Цивилизация — ўтроқ суғорма деҳқончилик билан шуғулланадиган халқларнинг шаҳар, давлатчилик, диний, ёзув, ҳунармандчилик ва савдо-сотиқ баланд ривожланган жамиятга нисбатан қўлланиладиган тушунчадир. Тарихчилар XIX аср охирлари ва XX аср бошларида цивилизация тўғрисида шундай фикрда эдилар. Лекин сўнгги йилларда «овчилар цивилизацияси», «сахро цивилизацияси», «кўчманчилар цивилизацияси» тушунчалари ҳам пайдо бўлди.

Аслида эса шаҳар ва юқори ривожланган ҳунармандчиликка эга бўлганларни цивилизацияга эришган халқлар деса ярашади.

Археологик манбаларга кўра Ўзбекистон цивилизацияси милоддан аввалги II мингинчи йиллардаёқ шаклланган бўлиб, уни ҳар хил олимлар турфа номлар билан аташади: Турон цивилизацияси, Амударё, Бақтрия, Хоразм, Суғд цивилизациялари ва ҳ.к. **Аслида буларнинг барчаси, мамлакатимиз ҳудудларида рўй берган жараён бўлиб, ҳақли равишда Ўзбекистон цивилизацияси деб номланиши зарур.**

Бугунги кунда, қадимги шаҳарларимизни икки гуруҳга — ер тагидаги ва ер устидагиларга бўлишимиз мумкин. Ер тагидагилари бу археологик, ўлик шаҳарлар, ер устидагилари ҳамиша барҳаёт, бугунги кунда ҳам гуллабяшнаётган шаҳарлардир.

Мамлакатимиз ҳудудларида минглаб катта-кичик археологик ёдгорликлар мавжуд. Ҳар бир йирик тепа қадимги шаҳар харобаси ҳисобланадими? Албатта, бу борада методик изланишлар, жаҳон археологлари қабул қилган йўриқлар бор. Масалан, В.В. Бартольд асримиз бошида қадимги шаҳарлар тизилмаси уч қисмдан — арк, работ ва шаҳристондан иборат бўлиши шартлиги ғоясини илгари сурди. Лекин бу ғоя фақат ўрта асрлар шарқ шаҳарларининг тизилмаси эди, холос. Айниқса, антик, илк темир ва бронза даври икки қисмли — арк ва шаҳристондан иборат шаҳарлар В. Бартольднинг ғоясини тасдиқламас эди.

Шу сабабдан, 1950 йили машҳур англиялик археолог Гардон Чайлд ўзининг анча шов-шувларга сабаб бўлган «Шаҳар маданияти инқилоби» мақоласида қадимги, айниқса, илк шаҳарларнинг икки қисмдан иборатлигини, шаҳар мақоми берилиши мумкин бўлган кўҳна харобаларда 10 та шаҳар белгиларининг бўлиши шартлигини илгари сурди.

Бу белгилар: 1) шаҳар майдони; 2) аҳолиси деҳқонлардан ташқари ҳунармандлар, савдогарлар, коҳинлар ва бошқарувчилардан иборат бўлмоғи; 3) монументал бинолар, сарой, ибодатхона ва истеҳкомлар бўлишлиги; 4) ёзув ва календарнинг бўлишлиги; 5) астрология ва илму фан куртаклари мавжудлиги; 6) санъат асарлари; 7) жамиятнинг табақалашган бўлишлиги; 8) узоқ юртлар билан савдонинг ривожланганлиги; 9) меҳнат қуролларини ясашга ихтисослашган ҳунармандларнинг бўлишлиги ва 10) давлат ташкилоти мавжудлиги кабилар эди.

Шаҳар мақомини билдирувчи ушбу белгиларнинг рўйхати жаҳон археологлари орасида узоқ муҳокама қилинди. Айниқса, Месопетамия, Ҳиндистон ва Жанубий Ўрта Осиё ҳудудларида изланишлар олиб борган олимлар К. Ламберг-Карловский, Р.Мк. Адамс, А. Оппенхейм, В. Массон, Б. Литвинский, В. Гуляев ва бошқа олимлар илк шаҳарлар В.В. Бартольд фикридан фарқли ўлароқ, уч қисмдан эмас, балки икки қисмдан иборатлигини ва Г. Чайлд рўйхатининг асосан тўғри эканлигини тасдиқлашди. Лекин шаҳар белгилари орасида асосий, ҳал қилувчи ва иккинчи даражали белгиларнинг борлиги ғоясини илгари суриш лозимлиги уқтирилди.

Хўш, бугунги кунда археологларимиз ўрганаётган илк шаҳарлар харобаларидан топилаётган манбалар Г. Чайлд рўйхатидаги белгиларнинг барчасига жавоб бера оладими?

Республикамиз ҳудудида жойлашган илк шаҳарлардан фақатгина «ёзув ва календарь» топилмади, холос. Қолаверса, ушбу сифат белгиси шаҳар маданиятини аниқлашдаги иккинчи даражали далиллардандир.

Республикамиз жанубидаги Шеробод туманида жойлашган Жарқўтон ёдгорлигининг майдони 100 гектар бўлиб, унда илк шаҳарларга оид бўлган барча белгилар мавжуд, арк ва шаҳристондан иборат икки қисмли шаҳар харобаси топилган.

Жарқўтон шаҳарчасида милоддан аввалги XVIII асрдан то X-XI асрларгача ҳаёт гуллаб яшнаган. Худди шундай илк шаҳар Шўрчи туманидаги 40 гектар майдонни эгаллаган Молали ёдгорлиги эди. Афсуски у 1970 йилларда совет даври раҳбарларининг кўрсатмаларига асосан пахта экиш учун ўзлаштирилиб, тўлиқ текисланиб кетди.

Шундай қилиб, республикамизда шаҳар маданиятининг шаклланганлигига қарийб 4 минг йил бўлди.

Ўрта Осиёда Жарқўтон шаҳарчасининг тенгдоши Жанубий Туркманистонда, Копетдоғ этакларидаги Олтин тепа, Улуғ тепа ҳуддудидаги илк шаҳарлардир.

Фарғона водийсида фақат битта илк шаҳар харобаси борлиги бизга маълум. Бу Андижон вилояти Ойим қишлоғи ёнида жойлашган, 25 гектар майдонни эгаллаган, милоддан аввалги XV-X асрларга оид Далварзинтепа ёдгорлигидир.

Ўрта Осиёнинг бошқа ҳудудларида ёши 3000 йилдан ошган илк шаҳарлар ҳозиргача топилгани йўқ.

Ўрта Осиё шаҳар маданияти босқичма-босқич ривожланиш қонуниятига эга. Академик Э. Ртвеладзе фикрига кўра, у 4 босқичдан иборат. Милоддан аввалги II мингинчи йилликлар илк шаҳар маданиятининг шаклланиш босқичига саноқли ёдгорликларни кўрсата олсак, милоддан олдинги I мингинчи йилларнинг иккинчи чораги, яъни илк темир даврига оид шаҳраларимиз сони анча кўп.

Булар Афросиёб, Кўк тепа, Ерқўрғон, Узун қир, Қизил тепа, Жондавлат ва бошқа қадим шаҳарларидир. Буларнинг ёши бугунги кунги маълумотларга кўра 2700-2750 йилдан ошиб кетди. 2000-2500 йилга тенглашган шаҳарларимизнинг сони бундан ҳам кўпроқ.

Умуман олганда, республикамиздаги ёши 2000 йилдан ошадиган шаҳарларимизнинг сони 40 тадан ошади. Уларнинг кўпчилиги чўл-сахроларда қолиб кетган, ўлик шаҳарлар харобаларидир. Бугунги кунда ҳам Ўрта Осиёда гуллаб-яшнаётган қадим шаҳарлар унча кўп эмас. Булар — Тошкент — 2000 йил, Самарқанд — 2750 йил, Бухоро — 2500 йил, Хива —2500 йил, Термиз — 2500 йил, Қарши — 2600 йил, Марв — 2700 йил, Хўжанд — 2500 йил.

Шуни алоҳида қайд қилиш лозимки, Ўрта Осиё шаҳарларининг онаси Самарқанддир. Унинг ёшидан улуғворроғи ҳозирча йўқ.

Сўзсиз, муштарийларимизда Ўш 3000 ёшда-ку, деган табиий савол туғилиши мумкин. Чунки сўнгги йилларда Фарғона водийсининг жанубида, Қирғизистон Республикасида жойлашган Ўш шаҳрининг пайдо бўлганлигига 3000 йил тўлганлиги матбуот чиқишларида кўп тарғиб қилиняпти.

Аслида-чи?

Ўш шаҳри ёшини аниқлаш муаммосини Санкт-Петербурглик профессор Ю. А. Заднепровский 90-йилларнинг бошида, Ўрта Осиё Республикалари мустақил бўлганидан сўнг кўтара бошлади. Бу эски рус сиёсатининг янгича давоми эди. Энди қадим шаҳарлар бир-бирига қарши қўйила бошланди. Самарқанд, Бухоро ва Хўжандга қарши, рақобатли қилиб «Ўш 3000» ғояси илгари сурилди. Унинг ёши оз эмас, кўп эмас, 3000 йил деб эълон қилинди. Ю. А. Заднепровский Ўшнинг 3000 йиллик санасини исботлаганми?

Г. Чайлд, Р. Мак-Адамс, К. Ламбергв-Карловскийлар ишлаб чиққан Ўрта Шарқнинг бронза даври илк шаҳарларининг ўнта шаҳар сифат белгиларидан Ўшда қайсилари ўз аксини топган?

Биз фақат Ўш шаҳрининг илк шаклланган даври, яъни милоддан аввалги I мингинчи йилларнинг бошларидаги кўриниши билан қизиқамиз.

Лекин, афсуски, Ўш манзилгоҳида илк шаҳарларга хос бирорта ҳам шаҳар белгиси йўқ.

Балки петербурглик олимнинг бундан хабари йўқдир? Далилларга мурожаат қиламиз. Ю. А. Заднепровский бу борада номи чиққан мутахассис олим, 1973 йили «Қадимги Фарғона шаҳарларининг типологияси ва ривожланиш босқичлари» мақоласида Ўрта Осиёда шаҳар мақомини оладиган ёдгорликларнинг 1) майдони катта; 2) ривожланган мудофаа истеҳкомини; 3) арк қисмининг; 4) воҳа; 5) ҳунармандчилик ва савдо марказлари бўлишлиги кераклигини исботлаган эди.

Энди милоддан аввалги I мингинчи йилларнинг бошида, Ю. А. Заднепровскийнинг ўзи илгари сурган 5 банддан иборат рўйхатидан қайси сифатлар Ўш шаҳрида ўз ифодасини топган?

Жавобни олимнинг ўзи 1997 йил эълон қилган «Ўш манзилгоҳи сўнгги бронза даври Фарғона тарихига» асаридан қидирамиз. **Биринчидан,** Тахти Сулаймонда жойлашган Ўш манзилгоҳининг майдони бор-йўғи 1,5 гектардир. Бундай митти шаҳар Ўрта Шарқда учрамайди. Шаҳарда кўчалар, монументал бинолар, маҳаллалар бўлмоғи лозим. Ўшда булардан асар ҳам йўқ. **Иккинчидан,** Ўшда нафақат ривожланган мудофаа истеҳкоми, умуман, деворнинг ўзи йўқ. Чунки, очилган, Чуст маданиятига мансуб манзилгоҳ фақат хўжалик ўралари ва яшайдиган ертўлалардан иборат. Бутун Ўрта Шарқда милоддан аввалги III-I минг йилликка оид, ўралар ва ертўлалардан иборат бирорта ҳам шаҳар ҳозиргача йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. **Учинчидан**, Ўш манзилгоҳида нафақат арк қисми, балким шаҳристоннинг ўзи ҳам йўқ. **Тўртинчидан,** деҳқончилик воҳаси маркази — Тахти Сулаймонтоғининг тепасида, ертўлаларда бўлишлиги ҳеч ҳам ақлга сиғмайди. Муаллиф аввалги ишларида Ўш — Қорадарё воҳасининг маркази Андижон вилоятида жойлашган Далварзинтепа эканлигини атрофлича исботлаб берган эди. Бу ҳақиқат. Ва ниҳоят, **бешинчидан,** ҳунармандчилик ва савдо маркази бўлишлигини исботлайдиган Ўш манзилгоҳида бирорта ҳам ашё йўқ. Сопол идишларининг фақатгина 8 тури мавжуд, яна чархда эмас, қўлда ясалган ва 1 дона металл бигиз топилди. Бу ҳунармандчилик ҳали шаклланмаганидан далолат беради. Савдонинг ривожлангалигини кўрсатувчи бирор бир ашё ҳозиргача топилгани йўқ. Ушбу рўйхатдан келиб чиқиб, илк шаҳарнинг бешта сифат белгиси 25 гектар майдонни эгаллаган Далварзинтепада мавжуддир. Милоддан аввалги II мингинчи йилларнинг иккинчи ярмида Далварзинтепа бутун Ўш-Қорадарё деҳқончилик воҳасининг шаҳар маркази бўлган. Ўш ва шунга ўхшаш бир неча ўнлаб кичик манзилгоҳлар унинг чекка қишлоқлари ҳисобланган.

Ю.А. Заднепровский китобининг яна бир неча заиф томонлари бор. Биринчидан, негадир, муаллиф китобининг кириш қисмидан то охиригача Ўшга манзилгоҳ деб таъриф берган. Ваҳоланки, археологик таксономик бирликларида «манзилгоҳ», «қишлоқ», «илк шаҳар», «қадимги шаҳар», «феодал шаҳар» тушунчалари алоҳида ифодаланади. Ҳақиқатан ҳам, Тахти Сулаймонда очилган ўралар ва ертўлалар ибтидоий манзилгоҳ эканлиги, шубҳасиз, олим уни шаҳар эканлигини исботлашга уринмаган ҳам. Лекин тўсатдан китобининг хулоса қисмини, негадир «Ўшнинг уч минг йиллиги» деб номлайди. Ва яна Ўш шаҳрининг ёшини аниқлашнинг антиқа шаклини топиб, қуйидагича ёзади: «Қирғизистон Республикаси Президенти А. Акаевнинг 1996 йил 5 мартда чиқарган «Ўшнинг 3 минг йиллик тантаналарини ўтказиш» тўғрисидаги фармонига кўра 2000-йилда Ўш ўзининг уч минг йиллигини нишонлайди. **Шундай қилиб,** Ўш Марказий Осиёнинг энг қадимги шаҳри деб **тан олинди.** Шуни эслатамизки, жаҳонга доңғи кетган, машҳур Самарқанд, Хўжанд, Бухоро шаҳарларининг тарихи 2500 йил **холос**. «(таъкид бизники. Т.Ш.)».

Ю. А. Заднепровский «ҳе» йўқ, «бе» йўқ, икки жумла билан Ўшнинг уч минг йиллик шаҳар эканлигини «исботлабди». Археология илмида бундай усул ҳозирча йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Ва яна, Ўш Эребунидан ҳам, Рим шаҳридан ҳам қадимийлиги қайд қилинибди. Бу, қуруқ сафсата, холос.

Иккинчидан, муаллиф негадир, Ўш манзилгоҳидан топилган ашёларни, китобининг асосий қисмида милоддан аввалги XV асрларга тааллуқли эканлигини исботлашга уринган. Балки тўғридир. Лекин Ўш шаҳрининг ёшини аниқлашда негадир 500 йилдан воз кечиб, фақат уч минг йиллик санага тўхтаган. Бу ерда ҳам, на илмий мезон ва на мантиқ бор. Ва яна Тахти Сулаймондаги ушбу манзилгоҳ милоддан аввалги IX-VIII асрларга келиб, батамом барҳам ейди. Ўш шаҳри фақат Сомонийлар даврига келиб, шаҳар сифатида шаклланган. Ўртада катта бўшлиқ, узилиш бор. Аслида Ўш сўнгги бронза даврида ҳали шаҳар эмас эди ва унинг шаҳарсозлик мадниятини ривожланишида ҳеч қанақа узилиш ҳам рўй бергани йўқ. Ўш шаҳар сифатида мелодий эрамизнинг VIII-IX асрларида шаклланган. Шаҳар ҳудудидан қадимги даврларга оид ашёлар топилиши мумкин, лекин бу шаҳар дегани эмас-ку.

Масалан, Самарқанд шаҳрининг қоқ ўртасида, ёшлар кўли боғида юқори тош даври манзилгоҳи бор, ёши 25 минг йил. Ушбу давр эса ҳали инсониятнинг ибтидо ҳолати, ёввойилик давридир, цивилизацияга сўнгроқ эришганлар. Шу нуқтаи назардан келиб чиқилса, воҳа билан Ўш шаҳри ёшига тегишли аниқлик киритилиши шубҳасиздир.

Шулардан келиб чиқиб Ю. А. Заднепровский таърифини келтирган Ўш манзилгоҳини Ўрта Шарқнинг машҳур Махенжодаро, Хараппа, Суза, Ур, Эреду, Шаҳри сохта, Мундигак, Улуғ тепа, Олтин тепа ва Жарқўтон каби илк шаҳарлар қаторига қўя оламизми?

Йўқ, албатта. Бирорта кўрсаткич бўйича Ўш манзилгоҳи илк шаҳарлар сафидан ўрин ола олмайди. Бу илмий факт.

Кези келганда, яна шуни қайд қилиш лозимки, ғарб тарихчилари узоқ вақт давомида «цивилизация бешиги» ва «цивилизация генератори» вазифасини бутун Кўҳна Дунёда Месопетамия ўтаган, сўнгги цивилизация ўчоқлари ундан андоза олган, деган ғояни илгари сурар эдилар.

Лекин асримизнинг сўнгги чорагига келиб, айнан Ўрта Шарқ ҳудудларида ўнлаб янги цивилизация ўчоқлари очилди. Шулардан, Ўрта Осиё — Турон цивилизацияси бўлиб, у милоддан олдинги III мингинчи йилларда шаклланди ва ривожланишнинг ички қонуниятларига кўра, у мустақил цивилизация ўчоғидир. Ўрта Осиё — Турон цивилизацияси шаҳар маданияти Месопетамия ёки Хараппанинг давоми эмас, балки мустақил, жаҳон цивилизациясининг ўзига хос, ёрқин ўчоқларидан биридир.

Темур ШИРИНОВ,
тарих фанлари доктори.
ЎзФА Археология институти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

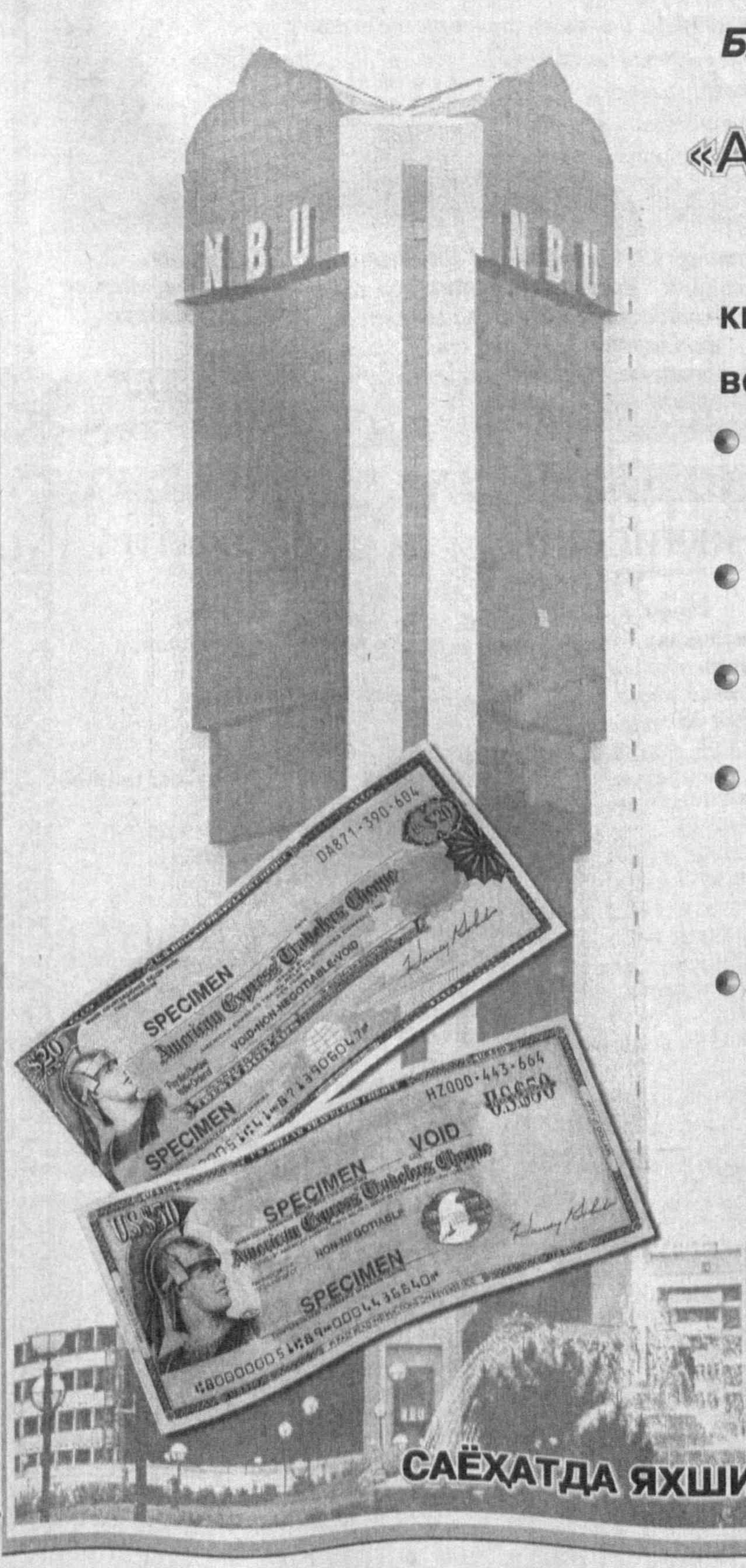

БАНК ХИЗМАТЛАРИНИНГ ЯНГИ ТУРИ БЎЛГАН ЗАМОНАВИЙ, ИШОНЧЛИ ТЎЛОВ ВОСИТАСИ —

«АМЕРИКАН ЭКСПРЕСС» йўл чекларини

ТАКЛИФ ЭТАДИ

ЭНДИ ЧЕТ ЭЛДА ЮРГАНИНГИЗДА ПУЛ ОПЕРАЦИЯЛАРИ ЎТКАЗИШ ВА ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИШ АНЧА ҚУЛАЙ БЎЛАДИ.

«АМЕРИКАН ЭКСПРЕСС» ЙЎЛ ЧЕКЛАРИ БУТУН ДУНЁДА ЭНГ ОММАБОП ТЎЛОВ ВОСИТАЛАРИДАН БИРИ ҲИСОБЛАНАДИ. БУ БЕЖИЗ ЭМАС:

- ***«Американ Экспресс» йўл чеклари бутун жаҳонда - аксарият банклар ва айирбошлаш пунктларида нақд пулга алмаштириб берилади. АҚШ да эса бу чеклардан нақд пул ўрнида фойдаланишади;***
- ***миллионлаб дўконлар, меҳмонхоналар, ресторанларда Сиз бевосита шундай чеклар билан ҳақ тўлашингиз мумкин;***
- ***«Американ Экспресс» йўл чеклари — муддатсиз. Сиз уларни кейинги гал чет элга боргунингизча сақлаб туришингиз мумкин;***
- ***йўл чекларини сотиб олаётганингизда Сиз биттагина имзо билан ўзингизни хатардан ҳоли қилиб олишингиз мумкин . Чекнинг чап юқори бурчагига имзо чекиб қўйинг, уни нақд пулга алмаштираётганингизда эса, пастки чап бурчакка имзо чекасиз. Шунда дадил айтиш мумкинки, ўзингиздан бошқа ҳеч ким Сизнинг пулларингиздан фойдалана олмайди;***
- ***чекларнинг яна бир афзаллиги бор. Агар «Американ Экспресс» йўл чекларини йўқотиб ёки ўғирлатиб қўйсангиз, Сиз қаерда бўлишингиздан қатъи назар , бу пулингизни 100 фоиз ундириб олишингиз мумкин. Бунинг учун телефон орқали бир мартагина қўнғироқ қилиб, айрим маълумотларни хабар қилишингиз кифоя. Кейин яқин орадаги банкда, «Американ Экспресс» банкомати ёрдамида ёки фирманинг агентликларидан бирида Сизга йўқолган чеклар ўрнига янгисини беришади.***
Қўшимча афзалликлар: мабодо Сиз бошқа ҳужжатларингизни йўқотиб қўйсангиз, кредит карточкаларингиз бекор қилинса, шошилинч тиббий ёрдамга муҳтож бўлиб қолсангиз, «Американ Экспресс»нинг бутун жаҳонда ишлаб турган 1700 агентлигидан ҳар қайсиси Сизга ёрдам беради.

СИЗ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИНИНГ ИСТАЛГАН БЎЛИМИДА ЙЎЛ ЧЕКЛАРИНИ СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

NBU

Йўл чеклари сотиб олиш масалалари бўйича қўшимча маълумот олиш учун пул муомаласи бош бошқармасига мурожаат қилинг.

Алоқа учун телефон: 137-62-83.

САЁҲАТДА ЯХШИ ДАМ ОЛИШИНГИЗНИ ВА АМАЛИЙ САФАРЛАРИНГИЗ ҚУЛАЙ ЎТИШИНИ ТИЛАЙМИЗ.

Э/1836

КУРАШ ЖАҲОННИ ҚАМРАБ ОЛМОҚДА

XXI аср спорти

Миллий матбуот марказида Халқаро кураш ассоциацияси (ХКА) раҳбарлари иштирокида «Ўзбек курашини республикамизда ва халқаро майдонда ривожлантиришнинг истиқболдаги вазифалари» мавзуида матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Маросимда сўз олган ХКА президенти Комилжон Юсупов ассоциация ҳозиргача сайёрамизнинг 5 қитъасидаги 70 дан ортиқ мамлакат билан маданий-спорт алоқалари ўрнатганини маълум қилди.

Бу ўринда Осиё, Оврупо, Африка ва Жанубий Америка мамлакатларини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиздир. Уларда ўзбек курашига бўлган эътибор ва қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Жумладан, курашчиларимизнинг Хитойнинг Сичуань вилояти маъмурияти таклифига кўра, дўстлик учрашувида иштирок этиши, Голландия, Польша ва Греция каби мамлакатларда кураш федерацияларининг таъсис қилиниши, Африка ўйинлари жараёнида полвонларимизнинг кўргазмали чиқишлар учун таклиф этилиши, шунингдек, Буюк Британияда 1млн.дан ортиқ нусхада чоп этилиб, жаҳоннинг 120 дан зиёд давлатига тарқатиладиган «TOTAL SPORT» журналида «Кураш жаҳонни қамраб олмоқда» сарлавҳаси остида Кураш бўйича 1-жаҳон чемпионати мусобақаларининг 6 саҳифада ёритилиши, Японияда эса шу чемпионат беллашувларига доир алоҳида фотоальбомнинг чиқарилиши юқоридаги фикримизнинг яққол далилидир.

Бундан ташқари, Жанубий Америка мамлакатлари Кураш конфедерациясининг таъсис этилиши, ХКАнинг ЮНЕСКО қошидаги «Жисмоний тарбия ва спорт фани халқаро кенгаши»га аъзо бўлиб кириши ҳамда 2000 йил 7-13 сентябрь кунлари Австралиянинг Брейсбанд шаҳрида Олимпия ўйинлари олдидан ўтказиладиган анъанавий «Спорт фани, медицинаси ва жисмоний тарбия» Халқаро конгрессига таклиф этилиши ўзбек курашини жаҳон халқларига янада яқиндан таништириш имкониятини туғдирмоқда.

Ушбу имкониятлар 2000 йилги Олимпия ўйинлари дастурига ўзбек курашчиларининг кўргазмали беллашувлари киритилишига ҳам замин яратаётир. Бу эса ўз навбатида курашимизнинг Олимпия ўйинлари қаторидан муносиб ўрин эгалашида энг муҳим синов вазифасини ўтайди.

Озод БЕК,
«Халқ сўзи» мухбири.

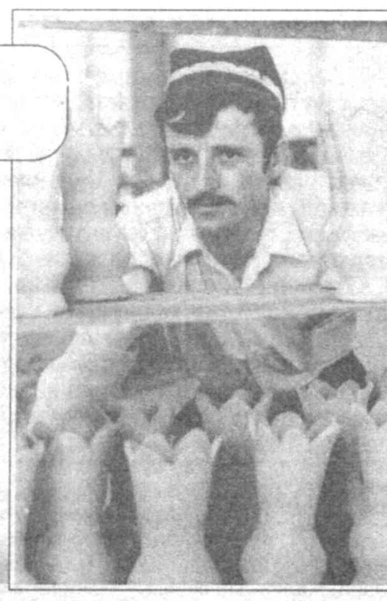

КИТОБЛИК КУЛОЛЛАР

Китоблик кулоллар ҳақида эшитганмисиз? Улар яратган ранг-баранг санъат асарлари, халқ эҳтиёжи молларининг сир-синоатлари хусусида-чи? Масалан, «Ёшлик» корхонасида тайёрланган идиш-товоқлар нафақат гўзаллиги билан, балки амалиётда, яъни ҳаётда кенг қўлланилиши билан ҳам машҳурдир. Улар ясаган кўзага сув қуйсангиз саратоннинг энг жазирама кунларида ҳам муздек бўлиб тураверади. Ёки лаганни олиб кўринг. Унга сузилган паловхонтўра узоқ муддат иссиқ туради.

Кулоллар ясаётган маҳсулотларига рассомлар янада зеб беради, кўркамлаштиради. Ҳозир бу ерда 40 дан ортиқ турдаги ҳар хил лаганлар, пиёла-ю, чойнаклар, гулдон ва ёдгорликлар тайёрланмоқда.

Бу йил ташкил топганлигининг 20 йиллигини нишонлайдиган корхона маҳсулотлари харидорлари тобора кўпаймоқда.

СУРАТЛАРДА: Ҳабиба Мехрошева корхонанинг янги маҳсулотларини намойиш этмоқда; цех бошлиғи Ҳабибулла Абдурасулов.

Ш. ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ЙЎЛДОШ ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

1999 йилга ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда ўқиш учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

АСПИРАНТУРАГА:

- тўқимачилик хом ашёсини дастлабки ишлаш;
- тўқимачилик материаллари технологияси;
- кимёвий толалар технологияси;
- енгил саноат машиналари ва агрегатлари;
- машинашунослик ва машина қисмлари.

ДОКТОРАНТУРАГА:

- тўқимачилик хом ашёсини дастлабки ишлаш.

Ҳужжатлар 1999 йил 1 октябргача қабул қилинади.

Мурожаат учун манзилгоҳимиз: 700100 Тошкент ш., Шохжахон кўчаси 5-уй, ТТЕСИ, аспирантура бўлими, тел.: 53-66-34.

Ажабо!

БЕГОНА КЕЛИН!

Яқинда пойтахтимизнинг Бектемир туманида пухта ўйлаңиб, томошабинлар ҳукмига ҳавола этилган ажойиб «спектакль» бўлиб ўтди. Спектакль ташкилотчилар томонидан «Энг ибратли келин» деб номланган бўлса-да, биз уни «Бегона келин» деб атадик. Сабаби — Бектемир туман биринчилиги учун ўтказилган беллашувда Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманидаги Тўйтепа шаҳрида яшовчи икки фарзанднинг онаси Барнохон Ибрагимова ғолиблик шоҳсупасини эгаллади.

Тўғриси, Барнохон Ибрагимовани туманнинг «Абай» маҳалласи келинларининг сараси, деб эълон қилишгандаёқ, абайликлар ҳайратдан ёқа ушлаганди. Табиийки, бир-бирларидан суриштира бошлашди. Суҳбат сўнггида «кимнинг келини», деган сўроқ очиқ қолди. Барнохонни ҳеч ким танимади... Ҳар бир иштирокчининг чиқиши натижалари ва тўплаган баҳоларини зукко томошабинлар аниқ ҳисоб-китоб қила бошлашди. Уч тур бўйича Барнохон Ибрагимова 112 балл, «Маърифат» маҳалласи келинчаги Шоҳида Ғофурова 128 балл, О. Аширов номли маҳалла иштирокчиси Дилфузахон Ўтаева эса 113 балл жамлашди. Ҳаммаси, спектакль кульминацияси — яъни тўртинчи турдан сўнг «бошланди». «Эркин мавзу»дан сўнг иштирокчиларга ҳайъат аъзоларининг берган баҳолари айтилмасдан, жами тўпланган баллар эълон қилинди. Унга кўра абайлик Барнохон Ибрагимова 168 балл жамлаб, кўрик ғолиби бўлди. 162 балл тўплаган Шоҳида Ғофурова эса иккинчи ўринни эгаллади. (Агар беш нафар ҳайъат аъзоси Б. Ибрагимовага 10 баллдан берганларида ҳам умумий балл 162 бўлмоғи керак эди.) Уч тур бўйича 112 балл тўплаган Барнохон тўртинчи турдан сўнг 168 баллга чиқиб олди. Қандай қилиб, дейсизми? Ана шуниси жумбоқ-да! Балки, Б. Ибрагимовага ўрин бераётган ҳайъат аъзолари «Аёллар йили»да уни сийлашгандир. Ундай бўлса, қолган иштирокчилар ҳам эхтиромга лойиқ эдилар-ку! Ёки «Ибратли келинчак» кўрик-танловини ўтказиш Низомига зид бўлса-да, ҳайъат аъзолари меҳмонни сийлашдимикан?!

«Ибрагимова Барно кўрик-танлов ғолибаси», деб эълон қилинганда ҳеч ким уни олқишламади. Сабаби, залда ўтирган томошабинлар таажжубда эдилар. «Абай» маҳалласи номидан қатнашган Б. Ибрагимова аслида Тошкент вилояти, Ўрта Чирчиқ туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигининг 5-бригадасида яшайди. Қани адолат? (Л. Раимбердиеванинг шикоят хатидан).

Мазкур шикоят хати бўйича Бектемир тумани «Абай» фуқаролар йиғини хотин-қизлар қўмитаси раисаси Муҳаббат Аҳадова билан суҳбатлашдик:

— Маҳаллада ҳеч ким келинини қатнаштирмади. Барно баҳордан буён менинг уйимда туради, эри, болалари билан. Сўнг Барнони кўрикка тайёрладим. Маҳалладан бирор иштирокчи бўлмаса гап эшитамиз. Вазиятдан чиқиш учун шундай қилдик.

Маҳалла хотин-қизлар қўмитаси раисаси Ибрагимова Барно 1999 йил 14 апрелдан 1999 йил 14 октябргача М. Авезов кўчаси, 25-уй рўйхатига олинганлиги ҳақидаги «уй дафтари»ни қўлимга тутади. Барнохоннинг ўзларини эса учратолмадик. Сўнг Барнохон келин бўлиб тушган Тўйтепа шаҳрига йўл олдик.

— Овсиним май ойида кўчкўрони билан кетганди, — дейди овсини Маҳбубахон.

Биз «Гузар» маҳаллласида ҳам бўлдик. **«Ибрагимова Барно ҳақиқатан ҳам 1993 йилдан буён «Гузар» маҳалласига қарашли Охунбобоев кўчаси 25/1-уйда яшайди. Икки нафар вояга етмаган фарзанди учун 1320 сўм миқдорда болалар нафақаси олади».**

Бу бизга «Гузар» маҳалласи фуқаролар йиғини оқсоқоли Ў. Раҳматов ва котиба М. Умаровалар имзоси билан берилган № 432-сонли маълумотнома!.

Хўш, биз кимга ишонайлик? «Абай» маҳалласи келини дея даъво қилаётган ва вақтинча уй рўйхатига киритиб қўйган бектемирликларгами ёки ҳар ойда 1320 сўм болалар нафақаси тайинлаган гузарликларгами?

Энди ҳақли савол туғилади: наҳотки, ушбу кўрик-танловга мутасадди бўлган кишилар, маҳаллалар оқсоқоллари, хотин-қизлар қўмитасининг жойлардаги вакиллари кўрик-танлов қатнашчилари ҳақида маълумотнома тайёрлаётганларида Барнохоннинг шахси, ижтимоий ва оилавий аҳволидан бехабар бўлишса? Қолаверса, бегона келиннинг ғолиблик шоҳсупасини эгаллаб, «Энг ибратли келинчак», деб эътироф этилиши кимга керак?! Кўрик-танлов ҳайъати аъзолари, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси Х. Мирзажоновагами, туман «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Й. Хўжаевгами ёхуд бошқа ҳайъат аъзоларигами?

Балки Бектемир тумани ҳокимиятидаги бошқа мутасаддилар юқоридаги саволларимизга аниқлик киритишар.

Мавжуда ХОЛМАТОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

МУЛКЧИЛИК ШАКЛИДАН ҚАТЪИ НАЗАР, БАРЧА ЛОЙИҲА-ТАДҚИҚОТ ИШЛАРИНИ БАЖАРУВЧИ ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Пудрат савдолари (тендерлар) ни ташкил этиш ва ўтказиш Андижон вилояти бошқармаси капитал қурилишда бозор муносабатларини жорий этишни жадаллаштириш, лойиҳалаш ишларини тайёрлаш муддатини қисқартириш, сифатини яхшилаш ва қийматини пасайтириш мақсадида 2001 йилда Андижон вилоятида давлат марказлашган капитал маблағлари ҳисобидан қурилиши режалаштирилган академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари иншоотлари қурилишига

лойиҳачи ташкилотни танлаш
бўйича тендерларни ташкил қилади ва ўтказади.

Тендер савдолари очиқ савдо бўлиб, унда мулкчилик шаклидан қатъи назар «ДАВАРХИТЕКТҚУРИЛИШҚЎМ» нинг махсус рухсатномаси (лицензия)га (шу йўналиш бўйича) эга бўлган лойиҳа ишларини олиб борувчи барча лойиҳа институтлари ва фирмалар иштирок этишлари мумкин.

КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖЛАРИ

Буюртмачи: Андижон вилояти ҳокимлиги капитал қурилиш бўлими

Объектлар номи	ўқувчи ўрни	йўналиши	Объектлар номи	ўқувчи ўрни	йўналиши
1. Булоқбоши т-н марказида	- 900	маиш.хиз.	7. Избоскан т-н Тўрткўл қиш.	- 900	педагогика
2. Андижон ш. Аэропорт ҳудудида	- 900	саноат	8. Олтинкўл т-н Тожикқишлоқ	- 750	саноат
3. Андижон т-н Хортум қиш.	- 900	саноат	9. Пахтаобод т-н Бўтақора қиш.	- 900	маиш. хиз.
4. Асака т-н Маданият қиш.	- 900	саноат	10. Улуғнор т-н Оқ том қиш.	- 450	қурилиш
5. Балиқчи т-н марказида	- 900	педагогика	11. Шаҳрихон т-н Полвон қиш.	- 750	қурилиш
6. Избоскан т-н Луғумбек қиш.	- 900	қиш.хўж.			

АКАДЕМИК ЛИЦЕЙЛАР

Буюртмачи: Андижон вилоят академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари қурилиши дирекцияси

- ***1. Андижон ш. Тиллар институти қошида 600 ў\ў***
- ***2. Шаҳрихон ш. АДУ қошида 600 ў\ў***

Юқоридаги объектларнинг тендер ҳужжатларини «Пудрат савдолари (тендерлар)ни ташкил этиш ва ўтказиш» Андижон вилоят бошқармасидан олишингиз мумкин.

Манзилгоҳ: Андижон шаҳри, А. Фитрат кўчаси, 214-уй. («Андижонхўжаролойиҳа» институти биноси 1-қаватида) телефон: 25-55-23 факс: 3742-25-55-23.

Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети ректорати ва жамоаси олмон тили грамматикаси ва тарихи кафедраси катта ўқитувчиси Дилбар Мирсодиқовага турмуш ўртоғи

Муҳиддин ИСМАТУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Республика ихтисослаштирилган акциядорлик-тижорат банки — «Ғаллабанк» жамоси банкнинг бош мутахассиси Гулистон Шукирлаевага волидаи муҳтарамаси

Сора МАТКАРИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Фан-техника ва маркетинг тадқиқотлари маркази жамоаси жамоа аъзоси, менежмент ва мониторинг бўлими бошлиғи

Абдурашит ПЎЛАТОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент автомобиль-йўллар институти ректорати ва жамоаси «Амалий механика» кафедраси мудири, профессор Шавкат Алимуҳамедовга ва бўлим бошлиғи Шамситдин Алимуҳамедовга падари бузрукворлари

ПИРМУҲАММАД отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги жамоаси Фарғона вилоят судининг раиси Обиджон Турғунбоевга оналари

Тожихон МИРЗАРАҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ТОШКЕНТ КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ МАГИСТРАТУРАСИ

1999/2000 ўқув йили учун

қуйидаги мутахассисликлар бўйича қабул эълон қилади:

1. *Менежмент.*
2. *Ноорганик моддалар ишлаб чиқариш технологияси.*
3. *Керамика ва оловбардош буюмлар кимёвий технологияси.*
4. *Органик маҳсулотлар кимёвий технологияси.*
5. *Юқори молекулали бирикмаларнинг кимёвий технологияси.*
6. *Ўсимлик мойлари ишлаб чиқариш технологияси.*
7. *Виночилик технологияси.*
8. *Спирт технологияси.*
9. *Консервалаш технологияси.*
10. *Атроф-муҳит муҳофазаси.*

Ҳужжатлар 1999 йилнинг 31 июлигача қабул қилинади.
Имтиҳон синовлари "Янги демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёти" ҳамда бакалавр таълим йўналиши бўйича махсус фанлардан 3-10 августда ўтказилади.

Мурожаат учун маълумот: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон кўчаси 15-уй. ТошКТИ қабул комиссияси. Телефонлар: 133-22-49, 133-34-38, 133-17-66.

ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИ ВА ДИПЛОМАТИЯ УНИВЕРСИТЕТИ

1999-2000 ўқув йили учун **қуйидаги мутахассисликлар бўйича магистратурага қабул эълон қилади:**

- ***халқаро муносабатлар;***
- ***жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий муносабатлар;***
- ***дипломатик ва консуллик ҳуқуқи.***

Ўқув шакли — кундузги. Ўқиш муддати — 2 йил.

Университет магистратурасига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни қабул комиссиясига тақдим этадилар:

- ректор номига мутахассисликни кўрсатган ҳолда шахсий ариза;
- олий маълумотлилик ҳақида диплом (имтиҳон ва синовлар қайдномасидан кўчирма билан);
- 6та фотосурат (3х4 ҳажмда);
- №086 шаклида тиббий маълумотнома.

Ҳужжатларни қабул комиссиясига тақдим қилишда паспорт ва ҳарбий мажбуриятга тааллуқли ҳужжат кўрсатилиши шарт.

Ҳужжатлар 1999 йилнинг 30 июлигача қуйидаги манзилда қабул қилинади:
700137, Тошкент ш., Буюк Ипак Йўли кўчаси, 71, ЖИДУ
магистратураси қабул комиссияси.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), А. Жабборов, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Пак, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Хатлар бўлими 136-29-89, 133-07-48; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0548, 30695 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — Қ. Эшматов.
Навбатчи — Т. Абдураҳмонов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 *Босишга топширилди: 23.35* 1 2 3 4 5 6